

KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
Studijų programa: FINANSAI

Leidžiama ginti
Prodekanė

Aušra Anušienė
2017-06-15

UAB „TAURAGĖS AGROTECHNIKA” MOKESČIŲ ANALIZĖ
Baigiamasis darbas

Fi10-4 grupės diplomantė

Sandra Jurgilaitė
2017-06-09

Recenzentė

Solveiga Girdenienė
2017-06-

Darbo vadovas (-ė)

Lekt. Giedrė Balkytė
2017-06-09

Klaipėda, 2017

TURINYS

Santrauka	3
Summary.....	4
Įvadas.....	5
1. TYRIMO METODIKOS APŽVALGA	6
2. LIETUVOS ĮMONIŲ MOKAMŲ MOKESČIŲ TEORINIAI ASPEKTAI.....	8
2.1 Gyventojų pajamų mokestis	13
2.2 Valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo ir Garantinio fondo įmokos	16
2.3 Mokestis už aplinkos teršimą	18
2.4 Nekilnojamojo turto mokestis	20
2.5 Pelno mokestis.....	21
2.6 Pridėtinės vertės mokestis	24
2.7 Žemės mokestis	26
2.8 Atskaitymai nuo pajamų pagal LR miškų įstatymą	26
3. UAB „TAURAGĖS AGROTECHNIKA“ SURENKAMŲ MOKESČIŲ ANALIZĖ.....	28
3.1. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių struktūros analizė	28
3.2. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių kaitos analizė.....	31
3.3. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių našta	38
Išvados	42
Literatūros sąrašas	43
Priedų sąrašas	
1 priedas.Pažyma dėl organizacijos vardo ir duomenų naudojimo	
2 priedas. UAB „Tauragės agrotechnika“ pelno (nuostolio) ataskaita	
3 priedas. UAB „Tauragės agrotechnika“ balansas	
4 priedas. UAB „Tauragės agrotechnika“ pelno ataskaita	
5 priedas. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių naštos vertinimas	
6 priedas. Įsipareigojimas dėl darbo autorystės	

Santrauka

UAB „TAURAGĖS AGROTECHNIKA” MOKESČIŲ ANALIZĖ

SANDRA JURGILAITĖ

Klaipėdos valstybinė kolegija

Nustatytas darbo tikslas atlikti UAB „Tauragės agrotechnikos“ mokesčių analizę. Tikslui pasiekti išsikelti uždaviniai, kuriuos įgyvendinant išanalizuoti įvairūs Lietuvos ir užsienio autorių teoriniai šaltiniai, mokslinės literatūros ir teisės aktų analizė ir sintezė, loginė analizė ir sintezė, lyginamoji analizė, grafinis vaizdavimas.

Teorinėje darbo dalyje, aptariant šalies mokesčių sistemos ypatumus bei pagrindinius mokesčius, panaudota mokslinės literatūros analizė, teisės aktų analizė. Praktinėje darbo dalyje, analizuojant UAB „Tauragės agrotechnikos“ sumokėtų mokesčių struktūros ir kaitos analizę bei mokesčių našą, naudota lyginamoji analizė, grafinis gautų rezultatų vaizdavimas bei statistinių duomenų aiškinimas.

Teorinės medžiagos analizė parodė, kad mokesčiai ir įmokos surinktos iš įmonių yra pagrindinis Lietuvos biudžeto pajamų šaltinis, suteikiantis galimybę atlikti apsaugos, vystymo, valdymo funkcijas, bei skatinantis ar ribojantis nacionalinės ekonomikos augimą. Įmokų ir mokesčių mokėtojai, mokesčių objektai, tarifai, mokestinės lengvatos ir mokesčių administravimas numatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose. Apibendrinant praktinės dalies duomenis, galima teigti, kad nagrinėjama įmonė daugiausiai moka netiesioginius mokesčius, nes didžiąją dalį sumokėtų mokesčių sudaro pridėtinės vertės mokestis. 2013-2015 m. sumažėjusios įmonės pardavimo pajamos ir generuotas ženkliai mažesnis grynasis pelnas daro įtaką mažesniems įmonės sumokėtiems mokesčiams.

Summary

THE TAX ANALYSIS OF „TAURAGÈS AGROTECHNIKA“ LTD.

SANDRA JURGILAITÈ

Klaipeda State University of Applied Sciences

The aim of this work is to perform UAB "Tauragès agrotechnical" tax analysis. In order to achieve the goal many Lithuanian and foreign theoretical sources, pieces of scientific literature, legislative analysis and synthesis, logical synthesis and analysis, comparative analysis and graphical presentation were used.

The theoretical part of the paper discusses the peculiarities of country's tax system and the main taxes. For this section the scientific literature was analyzed according to comparative approach. In the practical part of the paper in order to analyze paid taxes to the budget by UAB "Tauragès Agrotechnika" the comparative analysis, graphical representation of the results and interpretation of statistical data were used.

The analysis of the theoretical material indicated that the taxes and fees collected from businesses are the main source of Lithuanian budget which give the possibility to perform security, development and management functions, as well as encourage or limit the growth of the national economy. Fees and tax payers, tax objects, tariffs, tax incentives and tax administration are provided in the laws of the Republic of Lithuania. Summarizing the practical part it is clear that the company mostly pays direct taxes. During the 2013-2015 there was a drop in company sales revenues and generated significantly lower net profit. Consequently, it influences the amount of taxes collected the state budget. The decline in sales directly influences to the reduced contributions to the state budget.

Ivadas

Temos aktualumas. Siekiant užtikrinti sklandų šalies ekonominį pagrindą, kurį sudaro biudžetas, mokesčius privalo mokėti ūkio subjektai (įmonės) ir gyventojai. Nuo seniausių laikų mokesčiai yra žinomi kaip svarbiausias valstybės finansinis šaltinis. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme pateiktas toks mokesčio apibrėžimas: „Mokestis – mokesčio įstatyme mokesčių mokėtojiui nustatyta piniginė prievolė valstybei. Tiek mažoms, tiek didelėms įmonėms pagal jų vykdomas veiklas yra nustatyta prievolė mokėti tam tikrus mokesčius.

Valstybės surenkami mokesčiai ir įmokos turėtų padėti ne tik subalansuoti valstybės, savivaldybės ir socialinių fondų biudžetus, bet ir numatyti, kad jų mokėtojams mokesčių našta nebūtų per sunki, kad ji nestabdytų šalies ekonominio vystymosi proceso, neverstų mokesčių mokėtojams slėpti mokesčius. Mokesčių dydis neturėtų peržengti ribos, už kurios neliktų ekonominių stimulų pradėti naują verslą ar jį plėtoti.

Mokesčiai daro įtaką fiziniams ir juridiniams asmenims, nes jie turi mokėti tiesioginius ir netiesioginius mokesčius, tačiau natūralu kad nei vieni nei kiti nenori lengvai atiduoti to ką teisėtai užsidirbo. Valstybės taikomų teisinių ir institucinių mechanizmų dėka yra nustatyta kas ir kokius mokesčius privalo mokėti. Atitinkamais mokesčiais apmokestinamos verslo sukurtos pajamos (pelnas) ir pridėtinė vertė, samdomiems darbuotojams išmokėtas darbo užmokestis, akcininkų gauti dividendai, įsigytas nekilnojamasis turtas ir pan.

Problematica. Didelė mokestinė našta skatina slėpti pajamas, todėl mokesčių tarifų didinimas nedidina mokesčių įplaukų į valstybės biudžetą sumos, neigiamai veikia žmonių ekonominį aktyvumą ir norą išlaisvinti reikšmingą pajamų dalį, kurią jis galėtų naudoti kaip tinkamas. Per didelė mokesčių našta, teisės aktų spragos, didina nepasitikėjimą šalies Vyriausybe, skatina šešėlinės ekonomikos augimą.

Darbo objektas. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčiai.

Darbo tikslas: atlikti UAB „Tauragės agrotechnikos“ mokesčių analizę.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti Lietuvos įmonių mokamų mokesčių teorinius aspektus.
2. Atlikti UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių struktūros ir kaitos analizę.
3. Nustatyti UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių našta.

Darbo metodai: Mokslinės literatūros ir teisės aktų analizė ir sintezė, loginė analizė ir sintezė, lyginamoji analizė, grafinis vaizdavimas.

1. TYRIMO METODIKOS APŽVALGA

Baigiamojo darbo objektas yra UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių analizė. Pagrindiniai į valstybės biudžetą mokami mokesčiai: PVM ir įmokos Sodrai 30,98 proc. Vien šie mokesčiai sudaro daugiau nei 81 proc. visų įmonės sumokėtų mokesčių. Darbe analizuojami įmonės mokami mokesčiai į valstybės biudžetą, jų buvo sumokėta daugiau nei 82 tūkst. eurų 2013-2015 m. laikotarpiu, atskleidžiamos mokesčių naštos kitimo tendencijos tiriamu laikotarpiu, bei kiekvieno mokesčio kaita.

Baigiamojo darbo praktinėje dalyje vertinama UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių struktūra, atliekama mokesčių kaitos analizė 2013-2015 m., naudojant grafinų vaizdavimą, lyginami ir analizuojami visų sumokėtų mokesčių kaita, kuri vaizduojama įvairiais grafikais, lentelėmis. Nagrinėjami 2013-2015 m. sumokėtų mokesčių tarifai, sumokėjimo terminai, deklaracijų pateikimo formos ir jų pateikimo terminai.

Susipažinti su Lietuvos mokesčių sistema padės Dubausko G. knyga „Ekonomikos ir finansų teorijos“, Novošinskienės A. mokslinis straipsnis „Nepriklausomos Lietuvos mokesčių sistemos raidos tyrimas“, Marcijono A. ir Sudavičiaus B. knyga „Lietuvos Respublikos mokesčių sistemos teisiniai pagrindai ir jų reforma“. Koncevičienės I. ir Prievelio M. sisteminiais tyrimais „Lietuvos mokesčių sistemos efektyvumo vertinimas“, Štreimikienės D. ir Mikalauskiene A. sisteminiais tyrimais „Lietuvos mokesčių sistema ES kontekste“, bei Tamašauskienės Z. ir Žadvidaitės A. moksliniu straipsniu „Mokesčių sistemos Lietuvoje kitimo įtakos biudžeto pajamoms ekonominis vertinimas“.

Nagrinėdama Lietuvos mokesčių objektus, tarifus, lengvatas ir taikomas išimtis, mokesčių deklaravimo ir teikimo tvarką naudosisi Valstybinės mokesčių sistemos informacija pateikta internetiniame puslapyje <https://www.vmi.lt/>, o taip pat Lietuvos Respublikos finansų sistemos informacija pateikta internetiniame puslapyje <http://finmin.lrv.lt/> ir Aplinkos apsaugos ministerijos informacija pateikta internetiniame puslapyje <http://www.am.lt/VI/>, kuriuose smulkiai atskleidžiamos visos mokesčių mokėjimo, deklaravimo, tarifų taikymo tvarkos. Nagrinėjant įmonės mokamų mokesčių sistemą remsiuosi naujausiais Lietuvos Respublikos įstatymų pakeitimais, pateiktais internetiniame puslapyje <https://www.e-tar.lt/>.

Nagrinėjant Lietuvos įmonių mokamus mokesčius į valstybės biudžetą bus taikomas grafinis vaizdavimas, atliekami lyginimo, duomenų sisteminimo, grupavimo metodai, bei vertikalioji ir horizontalioji analizė. 2013-2015 m. duomenys bus sisteminami ir apdorojami MS Excel programoje.

Teorinėje baigiamojo darbo dalyje pasitelkiant mokslinę literatūrą ir teisės aktais bus nagrinėjami mokesčiai, mokesčių mokėtojų grupės, tarifai, taikomos lengvatos, deklaravimo ir mokėjimo tvarka, praktinėje dalyje pasitelkiant statistinę ir lyginamąją analizę atlikta UAB „Tauragės

agrotechnika“ sumokėtų mokesčių struktūros ir kaitos analizė 2013-2015 m. laikotarpiu, bei įmonei tenkanti mokesčių našta nagrinėjamu laikotarpiu. Duomenys pavaizduoti grafiškai.

2. LIETUVOS ĮMONIŲ MOKAMŲ MOKESČIŲ TEORINIAI ASPEKTAI

Mokesčiai ir įmokos yra pagrindinis nacionalinio biudžeto bei nebiudžetinių fondų biudžetų pajamų šaltinis, suteikiantis galimybę atlikti apsaugos, vystymo, valdymo funkcijas. Šalyje mokamų mokesčių darni visuma sudaro mokesčių sistemą. Kiekviena šalis siekia sukurti tokią mokesčių sistemą, kuri skatintų šalies ekonomiką, užtikrintų pakankamas biudžeto pajamas, teisingą mokesčių paskirstymą ir konkurenciją.

Mokesčiai, vykdydami fiskalinę ir ekonominę funkcijas, išreiškia tam tikrus mokestinius santykius. Mokesčių fiskalinė funkcija veikia mokesčių mokėtojo santykius su valstybe, o ekonominė funkcija – valstybės santykius su mokesčių mokėtoju. (Novošinskienė2013).

Mokesčiai yra ne tik valstybės pajamų šaltinis, bet ir galingas įrankis jos rankose. Valstybės mokesčių politika – mokesčių skaičius, taikomi tarifų dydžiai, apmokestinamo bazių bei baudų sistema, tiesiogiai veikia ne tik pajamų paskirstymą, bet ir finansinę ūkio subjektų sudėtį, skatina ar riboja nacionalinės ekonomikos augimą. (Slavickienė, Novošinskienė2014).

Dabartinė Lietuvos Respublikos mokesčių sistema pradėta formuoti iš karto po nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais, kadangi iki tol pagal tarybinius įstatymus rinkti mokesčiai nebeatitiko naujų realijų ir nepriklausomos valstybės statuso. Todėl jau pirmaisiais nepriklausomybės metais buvo priimti tokie svarbūs mokesčių įstatymai: Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymas ir Fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinasis įstatymas. (Marcijonas, Sudavičius2002).

Autoriaus (2012) Novošinkso nuomone svarbiausias valstybės lėšų formavimo šaltinis yra mokesčiai, atsiradę kartu su valstybės sukūrimu. Mokesčiai ir įmokos – tai nustatyta piniginė prievolė mokesčio mokėtojui. Mokesčiai yra svarbūs ne tik mokesčių mokėtojams, jie svarbūs valstybei, nes tai pagrindinis jos pajamų šaltinis. Šalyje egzistuojantys mokesčiai ir įmokos sudaro mokesčių sistemą, o mokesčių bei apmokestinimo kitimas laike – mokesčių ir mokesčių sistemos raida.

Mokesčiai yra valstybės ar teritorinės valdžios nustatyti įstatyminiais aktais privalomi mokėjimai į tam tikro valdymo lygio biudžetą ar nebiudžetinius fondus. Jie reikalingi, kad valstybė galėtų atlikti ekonomines, socialines ir politines funkcijas. Mokesčiais plačiąja prasme vyksta nacionalinių pajamų paskirstymas ir perskirstymas. Mokesčiais dalis nacionalinių pajamų yra suvalstybinama, t. y. formuojamas nacionalinis biudžetas (valstybės ir savivaldybių) bei kiti nebiudžetiniai fondai – valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas, sveikatos draudimo fondo biudžetas bei garantinis fondas (Marcijonas, Sudavičius2002).

Nacionalinis biudžetas yra svarbiausia grandis valstybės finansų sistemoje, yra stambiausias centralizuotas piniginis fondas, kurio sudarymu ir panaudojimu rūpinasi ir už jį visiškai atsako

Vyriausybė. Nacionalinį biudžetą taip pat galima laikyti ekonominių piniginių santykių visuma, kurių dėka sudaromi ir naudojami pinigų fondai, skirti valstybės funkcijų ir uždavinių įgyvendinimui: šalies ūkiui finansuoti, socialinėms-kultūrinėms reikmėms tenkinti, šalies vidaus ir užsienio saugumui stiprinti, valstybinio valdymo organams išlaikyti, valstybės skolai administruoti, valstybės rezervams sudaryti ir pan. Per nacionalinį biudžetą sukaupiamos įvairių nuosavybės formų įmonių ir gyventojų pajamos. Įmokos plačiąja prasme taip pat gali būti vadinamos mokesčiais, tačiau skirtumas tarp mokesčių ir įmokų, kad įmokos yra tiksliniai mokėjimai į tam tikrus fondus žinant aiškiai jų mokėjimo paskirtį, pvz., sveikatos draudimo įmokos skirtos asmens sveikatos paslaugoms kompensuoti. Mokesčiai šalyje turi tarpusavyje derėti, būti vienas su kitu susiję, t. y. šalyje turi būti sukurta darni mokesčių sistema. (Novošinskienė2013).

Lietuvos mokesčių sistema nuo jos sukūrimo patyrė ne vieną reformą: buvo išplėsta apmokestinimo bazė, keičiami mokesčių tarifai, priimti nauji mokesčių įstatymai, sugriežtintas mokesčių administravimas ir muitinės kontrolė, pakeistos ir papildytos atskirų mokesčių nuostatos, apmokestintos naujos veiklos kryptys (užsienio valstybių įmonių gautos pajamos, loterijas rengiančių įmonių pajamos), apmokestinami gauti dividendai ir akcijų, obligacijų bei kitų vertybinių popierių vertės padidėjimo pajamos. Lietuvos mokesčių sistemos reformos buvo vykdomos siekiant: valstybės pajamų padidinimo, mokesčių naštos perskirstymo, Lietuvos konkurencingumo didinimo, apmokestinimo bei administravimo supaprastinimo. (Novošinksas2012).

Lietuvos mokesčių sistema, anot Novošinkso (2012) turi atitikti pagrindinius apmokestinimo principus:

- mokesčių mokėtojų lygybės principas (taikant mokesčių įstatymus, visi mokesčių mokėtojai dėl šių įstatymų nuostatų yra lygūs);
- teisingumo ir visuotino privalomumo principas (mokesčius privalo mokėti visi mokesčių mokėtojai, laikydamiesi mokesčių įstatymų nustatytos tvarkos; nustatyti individualaus pobūdžio mokesčio lengvatas yra draudžiama; mokesčių administratorius, administruodamas mokesčius privalo, vadovautis protingumo kriterijais);
- apmokestinimo aiškumo principas (mokestinės prievolės turinys teisės aktuose turi būti aiškiai apibrėžtas).

Mokesčiai atsirado kartu su valstybe, nes valstybės funkcijų vykdymui reikalingi pinigai, todėl galime suvokti, koks yra privačių mokesčių evoliucijos laikas. Įmokos plačiąja prasme taip pat gali būti vadinamos mokesčiais, tačiau skirtumas tarp mokesčių ir įmokų yra tas, kas įmokos yra tiksliniai mokėjimai į tam tikrus fondus, žinant tikslią jų mokėjimo paskirtį. (Slavickienė, Novošinskienė2014).

Šalyje vykdoma mokesčių politika veikia mokesčių naštos dydį, neapskaitomos ekonomikos mastą, konkurencingumą bei mokesčių surinkimą. Fiskalinei mokesčių funkcijai būdingas prieštaravimas tarp mokesčių didinimo ir mokėtojų ribotos galimybės juos mokėti. Didelės mokesčių normos nėra patrauklios nei mokėtojams, nei investuotojams – pastarieji investuos tose šalyse, kur mokesčiai yra mažesni. (Novošinskienė 2013).

Lietuvos mokesčių sistemą sudaro įmonių ir gyventojų mokami įteisinti įstatymais mokesčiai. Dalis mokesčių priskiriama kelių lygių biudžetams ir nebiudžetiniams fondams. Mokesčiai valstybėje atlieka tam tikras funkcijas, kurios atskleidžia socialinę-ekonominę esmę, vidinį jų turinį.

Novošinskienė (2012) išskiria šias mokesčių atliekamas funkcijas:

- 1) fiskalinę (biudžeto pajamų formavimo pagrindą sudaro mokesčiai),
- 2) perskirstomąją (mokesčiais perskirstomos lėšos tarp gyventojų, ūkio subjektų bei ūkio šakų),
- 3) reguliavimo (skatinanti arba ribojanti šalies ekonomikos augimą).

Lietuvos Respublikos įstatymai mokesčius traktuoja plačiąja prasme, t. y. kaip fiskalinius instrumentus, su kurių pagalba iš juridinių bei fizinių asmenų (mokesčių mokėtojų) surenkamos lėšos, reikalingos apmokėti viešąsias (visuomenines) išlaidas. Todėl Lietuvos mokesčių sistemai yra priskiriami ne tik mokesčiai, suprantami klasikine (tradicine) prasme, bet ir kitos privalomos įmokos ir rinkliavos (Novošinskienė, 2012).

Apmokestinimo teisinis reguliavimas Lietuvos Respublikoje dabar yra viena iš aktualiausių teisinio reguliavimo apskritai sričių. Tai lemia rinkos ekonomikos santykių įsitvirtinimas, užsienio kapitalo judėjimas, Lietuvos siekis integruotis į Europos Sąjungą ir kiti veiksniai. Be to, būtent per mokesčius Lietuvoje, kaip ir kitose valstybėse, yra surenkama absoliuti dauguma valstybės (savivaldybių) biudžeto pajamų. Todėl yra gyvybiškai svarbu sukurti darnią ir veiksmingą, įstatymiškai pagrįstą valstybės mokesčių sistemą, kuri ne tik skatintų nacionalinės ekonomikos augimą, bet ir užtikrintų socialinį teisingumą, proporcingą bendros mokesčių naštos paskirstymą, atskiroms mokesčių mokėtojų grupėms, užtikrintų stabilias ir pakankamas valstybės (savivaldybių) pajamas, sudarytų teisingos konkurencijos sąlygas (Marcijonas, Sudavičius 2002).

Mokesčių sistema turi būti formuojama taip, kad skatintų šalies ekonomikos plėtrą. Keičiantis valstybės ekonominei ir politinei situacijai, mokesčių sistema taip pat turi neišvengiamai keistis. Ekonomikos pakilimo laikotarpiu, ypač tuomet, kai ir pasaulio, ir Lietuvos ekonomikos yra sulėtėjusios dėl vyraujančios ekonomikos nuosmukio, labai svarbu, kas mokesčių sistema būtų suformuota taip, kad užtikrintų pakankamas biudžeto pajamas. Tinkamai vykdoma apmokestinimo politika plečia ir stiprina šalies ekonomiką, o per dideli mokesčiai lemia nenorą sąžiningai mokėti mokesčius. Mokesčių sistema

turi įtakos užimtumui, vartojimui, taupymui, investicijoms, pajamų perskirstymui, mokesčių surinkimui ir jo sąnaudoms (Tamašauskienė, Žadvilaitė 2011).

Mokesčių sistema yra vienas pagrindinių ekonominių mechanizmų, lemiančių ekonomikos plėtrą ir užtikrinančių svarbiausių valstybės funkcijų vykdymą. Labai dažnai valstybinių sričių finansavimas priklauso nuo valstybės biudžeto dydžio, o biudžeto dydis – nuo mokesčių sistemos efektyvumo. Mokesčių sistemos spragų šalinimas bei šios sistemos tobulinimas yra pagrindinis veiksnys siekiant pagerinti biudžeto būklę (Tamašauskienė, Žadvilaitė 2011).

Šalies mokestinių pajamų pagrindą formuojaketur pagrindiniai mokesčiai: pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, pelno bei surenkamieji. Kiti smulkūs mokesčiai yra nereikšmingi, nes iš jų surenkamos mokestinės pajamos nuolatos mažėja, jų administravimas tik didina mokesčių sistemos administravimo kaštus, o didesnės įtakos mokestinių pajamų surinkimui neturi (Koncevičienė, Priėvelis 2012).

Pajamų ir mokesčių surinkimą į nacionalinį šalies biudžetą lemia daugelis veiksnių, kuriuos galima suskirstyti į šias grupes: mokesčių tarifai ir konkretaus mokesčio bazę didinantys ar mažinantys veiksniai.

Sukurti modernią mokesčių sistemą – kiekvienos demokratinės valstybės siekis. Būtent todėl Lietuvai atkūrus nepriklausomybę buvo pradėta kurti nacionalinė mokesčių sistema ir teisiniai jos pagrindai. Šis sudėtingas procesas, prasidėjęs dar 1990 metais, trunka iki šiol. Mokesčių sistemos, įtvirtintos Mokesčių administravimo įstatyme, laukia didelė pertvarka, o tai, anot Marcijono, Sudavičiaus (2002) pirmiausiai sietina su Lietuvos tikslu integruotis į Europos Sąjungą.

Kuriant mokesčių įstatymus ir vykdant ekonominę politiką, autorė Rakauskaitė (2006) atkreipia dėmesį, jog labai svarbu atsižvelgti į tai, kas, kaip ir iš kokių šaltinių mokės tuos mokesčius, koks mokėtojų fizinis pajėgumas, ar mokesčiai nebus nepakeliama našta, stabdanti viso ūkio plėtojimąsi. Tuo tikslu reikia laikytis ir bendrų apmokestinimo principų. Išskiriami pagrindiniai apmokestinimo principai: teisingumas, ekonominis efektyvumas, administracinis paprastumas, mokestinių įplaukų produktyvumas bei elastingumas. Suderinti visus apmokestinimo principus yra sudėtinga, nes jie dažnai vienas kitam prieštarauja.

Šalies mokesčių sistemos efektyvumo įvertinimą formuojama nuostata, kad “mokesčių sistemos efektyvumo sąvoka” yra siejama su mokestinių pajamų surinkimu ir administruojančių institucijų išlaidomis renkant mokesčius. Tai pagrindiniai kriterijai, kurie leidžia vertinti potencialią šalies subjektų apmokestinimo bazę ir veikiančios mokesčių sistemos mechanizmo kaštus. Išryškėjo požiūris, kad mokesčių sistemos efektyvumą lemia ne tik kiekybiniai, bet ir kokybiniai veiksniai. Mokesčių administravimo principas orientuoja mokesčių sistemą į didesnes mokestines pajamas ir

mažus mokesčių administravimo kaštus. Tokiu atveju siekiama išlaikyti mokesčių produktyvumo principą, susijusį su mokestinių pajamų užtikrinimu valstybės išlaidoms padengti (Rudytė, Šalkauskienė ir Lukšienė 2009).

Lietuvos mokesčių sistemą sudaro tiesioginiai ir netiesioginiai mokesčiai (1 paveikslas) (Levišauskaitė ir Rūškys 2003).

LIETUVOS MOKESČIŲ SISTEMA			
Tiesioginiai mokesčiai		Netiesioginiai mokesčiai	
Gyventojų pajamų mokestis		Akcizai	
Nekilnojamojo turto mokestis		Muitai	
Žemės mokestis		Pridėtinės vertės mokestis	
Mokestis už valstybinius gamtos išteklius		Pertekliaus mokestis cukraus sektoriuje	
Angliavandenilių išteklių mokestis		Gamybos mokestis cukraus sektoriuje	
Mokestis už aplinkos teršimą			
Konsulinis mokestis			
Žyminis mokestis			
Paveldimo turto mokestis			
Privalomojo sveikatos draudimo įmokos			
Įmokos į Garantinį fondą			
Valstybės rinkliava			
Loterijų ir azartinių lošimų mokestis			
Pelno mokestis			
Valstybinio socialinio draudimo įmokos			
Socialinis mokestis			
Mokesčiai už pramoninės nuosavybės objektų registravimą			
Atskaitymai nuo pajamų pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą			
Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise			

1 pav. Lietuvos mokesčių sistema.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymą

Pajamų ir turto mokesčiai priskiriami tiesioginiams mokesčiams, nes turi tiesioginius adresatus – fizinius ir juridinius asmenis, gaunančius pajamas ir turinčius turtą. Netiesioginius mokesčius sumoka vartotojas pirkdamas prekes ir paslaugas, kurios yra apmokestinamos. Tai pridėtinės vertės mokesčiai (PVM), akcizai, muitai. Netiesioginiai mokesčiai didina kainą, paprastai turi ir regresinį pobūdį. Dubausko (2013) nuomone pagal tai, kaip mokesčių tarifas kinta priklausomai nuo apmokestinimo sumos, mokesčiai skirstomi į:

- 1) progresinius (jei apmokestinimo suma didėja, mokesčio tarifas taip pat atitinkamai didėja);
- 2) proporcingus (kai nuolatos tarifas lieka pastovus);
- 3) regresinius (kai tarifas mažėja).

Lietuvoje pastaruoju metu visi mokesčiai yra proporciniai. PVM tarifas – 21 procentas, gyventojų pajamų mokestis – 15 procentų atskaičiavus neapmokestinamą pajamų dydį, juridinių asmenų pelno mokestis taip pat yra 15 procentų.

Šalyje renkamų mokesčių visuma, sudaryta pagal tam tikrus bendrus principus, vadinama mokesčių sistema. Dubausko (2013) nuomone visus mokesčius galima suskirstyti į tris dideles grupes:

- 1) privačių namų ūkių ir įmonių pajamų (darbo užmokestis, palūkanos, pelnas, renta, kt.) mokesčiai;
- 2) nuosavybės, tai yra nekilnojamojo turto mokesčiai (žemės mokestis, žemės nuomos mokestis, palikimo mokestis ir kt.);
- 3) prekių ir paslaugų pardavimo mokesčiai (netiesioginiai) (PVM, akcizai, importo muitai). Apskritai apmokestinimo objektais yra: pajamos (darbo užmokestis, dažnai palūkanos, beveik visada pelnas, renta ir kt.); turtas; išlaidos (kurias patiria vartotojai pirkdami prekes ir paslaugas).

Proporciniai tarifai ir didelis atotrūkis tarp kapitalo ir darbo apmokestinimo rodo, kad mūsų mokesčių sistema nėra pakankamai socialiai orientuota.

2.1 Gyventojų pajamų mokestis

Gyventojų pajamų mokestį reglamentuoja LR gyventojų pajamų mokesčio įstatymas priimtas 2002 m. liepos 2 d., kuris įsigaliojo nuo 2003 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Slavinskaitės, Kreizaitės ir Stonytės (2015) nuomone, gyventojų pajamų mokestis (toliau – GPM) visose valstybėse yra vienas pagrindinių mokesčių, renkamų į vietinius biudžetus. Visame pasaulyje valstybių mokesčių sistema yra pastoviai tobulinama, o tobulinimai paveikia bet kurį valstybės pilietį, kad ir kokią socialinę statusą jis turėtų. Visi privalo mokėti tam tikrus mokesčius ir visi anksčiau ar vėliau gauna tam tikrą netiesioginę naudą iš surinktų mokestinių pajamų. Todėl bet koks darbas, susijęs su gyventojų pajamų apmokestinimo analize, įvertinimu ir tobulinimu, sukelia plačias diskusijas visuomenėje. Gyventojų pajamų mokestis – tai vienas iš seniausių ir pagrindinių mokesčių, kuris naudojamas tiek išsivysčiusiose, tiek mažiau išsivysčiusiose šalyse ir kuris skiriamas vietos savivaldos funkcijoms atlikti.

Pajamų mokestį moka pajamų gavęs gyventojas. Pagal mokesčio mokėjimo tvarką gyventojų pajamos skirstomos į dvi klases – A ir B (<http://finmin.lrv.lt/>).

A klasės pajamoms priskiriamos:

- iš Lietuvos vieneto, iš užsienio vieneto per jo nuolatinę buveinę bei iš nenuolatinio Lietuvos gyventojo per jo nuolatinę bazę gautos pajamos, išskyrus nustatytas išimtis;
- iš nuolatinio Lietuvos gyventojo gautos su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos, sporto veiklos pajamos, atlikėjų veiklos pajamos, palūkanos ir honorarai, iš nuolatinio Lietuvos gyventojo, vykdančio individualią netauriųjų metalų laužo supirkimo veiklą, už parduotą ar kitaip perleistą nuosavybės netauriųjų metalų laužą gautos individualios ir ne individualios veiklos pajamos.

B klasės pajamoms priskiriamos visos A klasei nepriskiriamos pajamos. Pajamų mokestį nuo išmokų, priskiriamų gyventojo A klasės pajamoms, privalo apskaičiuoti, išskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą tas pajamas išmokantys asmenys. Pajamų mokestį nuo pajamų, priskiriamų B klasės pajamoms, deklaruoja, apskaičiuoja ir sumoka pats nuolatinis Lietuvos gyventojas arba jo įgaliotas asmuo (<http://finmin.lrv.lt/>).

Pajamų mokesčiu neapmokestinamos pajamos (<http://finmin.lrv.lt/>):

- įstatyme nustatytos pašalpos ir kompensacijos;
- draudimo išmokos, atitinkančios įstatyme nustatytas sąlygas;
- palūkanos, atitinkančios įstatyme nustatytas sąlygas;
- teismų priteistos sumos;
- pajamos, gautos kaip atlygis teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą, atitinkančios įstatyme nustatytas sąlygas;
- Neapmokestinamasis pajamų dydis.

Gyventojų pajamų mokesčio tarifas (<http://www.vmi.lt/>):

- visoms pajamoms, nustatytas vienodas — 15 procentų dydžio pajamų mokesčio tarifas;
- 5 procentų tarifas taikomas individualios veiklos pajamoms, išskyrus pajamas iš laisvųjų profesijų veiklos, taip pat ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip perleidus nuosavybės netauriųjų metalų laužą;
- fiksuoto dydžio pajamų mokestis (dydžius nustato savivaldybių tarybos), sumokamas įsigyjant verslo liudijimą.

Mokestinio laikotarpio NPD taikymo tvarka (nuo 2017 m. sausio 1 d.)

Gyventojų grupė	NPD
Gyventojai, kurių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos (toliau — MMA)	310 eurų
Gyventojai, kurių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos viršija MMA	Gyventojui taikytinas mėnesio NPD = $310 - 0,5 \times (\text{gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos} - \text{minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis})$.
Gyventojai, kuriems nustatytas 0 – 25 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sulaukusiems asmenims, kuriems yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis arba sunkus neįgalumo lygis	380 eurų
Gyventojai, kuriems nustatytas 30 – 55 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sulaukusiems asmenims, kuriems yra nustatytas vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis arba vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis	320 eurų
Vaikus auginantys tėvai (įtėviai), turintys vaikų iki 18 metų, taip pat vyresnius vaikus (įvaikius), kurie mokosi mokykloje pagal bendrojo ugdymo programą grupinio mokymosi forma kasdieniu, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais, pavienio mokymosi forma savarankišku, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais	200 eurų už kiekvieną vaiką

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis

Kadangi dažniausiai GPM mokestis mokamas nuo darbo užmokesčio, todėl dažniausiai jį mokesčių inspekcijai techniškai sumoka darbdavys, t.y. bendrovė, įdarbinusį darbuotoją ir mokanti asmeniui darbo užmokestį. Šį mokestį bendrovė privalo deklaruoti kiekvienam mėnesiui iki sekančio mėnesio 15 dienos. Vėluojant sumokėti mokesčius valstybei, skaičiuojami delspinigiai.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, Lietuvos vienetas, nuolatinė buveinė arba nenuolatinis Lietuvos gyventojas, vykdomas individualią veiklą per nuolatinę bazę, kaip mokestį išskaičiuojantys asmenys (toliau – MIA) nuo išmokų, išmokėtų iki atitinkamo mokestinio laikotarpio mėnesio 15 dienos, išskaičiuotą pajamų mokestį privalo sumokėti į biudžetą iki to paties mėnesio 15 dienos, o nuo išmokų, išmokėtų po atitinkamo mokestinio laikotarpio mėnesio 15 dienos, išskaičiuotas pajamų mokestis turi būti sumokėtas iki to paties mėnesio paskutinės dienos. MIA per mokestinio laikotarpio mėnesį išmokėję gyventojams išmokas pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas A klasės pajamoms, privalo kas mėnesį bendromis sumomis deklaruoti Mėnesinėje pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijoje (FR0573 forma).

Išanalizavus gyventojų pajamų mokestį, galime teigti jog tai yra individualių asmenų privalomojo pobūdžio mokėjimas. Pajamų mokesčiu apmokestinamos darbo bei veiklos pajamos, tačiau taikant įvairias mokesčio lengvatas, pajamos apmokestinamos skirtingai.

2.2 Valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo ir Garantinio fondo įmokos

Valstybinio socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo mokestį reglamentuoja LR valstybinio socialinio draudimo įstatymas priimtas 1991 m. gegužės 21 d., kuris įsigaliojo nuo 1991 m. birželio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžeto pagrindines pajamas sudaro draudėjų įmokos ir apdraustųjų įmokos, individualių (personalinių) įmonių savininkų (bendrasavininkų), kitų jiems prilygtų savarankiškai dirbančių asmenų ir ūkininkų įmokos, savanoriškai apsidraudusių asmenų įmokos. Draudėjai, kurie turi mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas už save ir už draudžiamus asmenis, privalo registruotis teritorinėse valstybinėse mokesčių inspekcijose Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Draudimo įmokas draudėjai moka už samdomus asmenis, savarankiškai dirbantys asmenys – už save. Įmokų dydis priklauso nuo to, kokiomis draudimo rūšimis privalomai draudžiami apdraustieji (Slavickienė, Novošinskienė 2014).

Valstybinis socialinis draudimas (toliau – VSD) – tai valstybės mokestis dirbantiems asmenims, valstybės gyventojų socialinei gerovei palaikyti, o privalomasis sveikatos draudimas (toliau – PSD) – tai valstybės mokestis, skirtas sveikatos apsaugos sistemai finansuoti.

Darbdavys moka visus su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius išskaičiuotus iš darbuotojų darbo užmokesčio. Šie mokesčiai:

- VSD – 27,98%, tai pagrindinis „Sodros“ biudžeto pajamų šaltinis;
- PSD – 3%;
- Įmokos į Garantinį fondą – 0,2%, skirtos kaupti išmokas, reikalingoms bankrutavusių bendrovių darbuotojų atlyginimams išmokėti.

Darbuotojas moka 9 proc. mokesčius į valstybės biudžetą (PSD – 6 proc. ir pensijoms bei 3 proc. socialiniam draudimui).

Kiekvienai iš šių veiklų nustatytas atskiras VSD mokesčio tarifas, kuris nuo 2017 metų reikšmingai keitėsi, taip pat jo dydis priklauso nuo to, ar mokėtojas papildomai kaupia II-os pakopos pensijų fonde (tokiu atveju įmoka didėja 2 proc.).

PSD – tai valstybės nustatyta asmens sveikatos priežiūros ir ekonominių priemonių sistema, įstatymų nustatytais pagrindais ir sąlygomis garantuojanti privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamiesiems asmenims sveikatos priežiūros paslaugų teikimą bei išlaidų už suteiktas paslaugas

kompensavimą. Privalomojo sveikatos draudimo funkcija – garantuoti išmokas susirgus arba patyrus traumą šalies gyventojams. (Balčiūnaitė, Grigaitytė 2010).

2 lentelė

Gyventojų apmokestinimo tarifai, numatyti nuo 2017 m. liepos 1 d.

Gyventojų atmokestinimo rūšys	Tarifas	
	Iki 2017-07-01	Po 2017-07-01
Draudėjų bendrasis valstybinio pensijų, ligos, motinystės, nedarbo socialinio draudimo įmokos:	27,8	27,3
Pensijų socialinis draudimas	23,3	22,3
Ligos socialinis draudimas	1,2	1,2
Motinystės socialinis draudimas	2,2	2,2
Nedarbo socialinis draudimas	1,1	1,6
Draudėjų bendrąjį valstybinio pensijų, ligos, motinystės socialinio draudimo įmokos:	26,7	25,7
Pensijų socialinis draudimas	23,3	22,3
Ligos socialinis draudimas	1,2	1,2
Motinystės socialinis draudimas	2,2	2,2
Savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus asmenys, kurie verčiasi individualia veikla turėdami verslo liudijimą, individualių įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai ir ūkinių bendrijų tikrieji nariai) valstybinio pensijų, ligos, motinystės socialinio draudimo įmokos	29,7	28,7
Jeigu bus sudaryta terminuota darbo sutartis, nedarbo socialinio draudimo įmokos tarifas už apdraustąjį	1,2	3,2

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo duomenis

Įmokas į Garantinį fondą privalo mokėti visos įmonės, bankai ir kredito unijos, viešosios įstaigos, įregistruotos LR įstatymų nustatyta tvarka. Garantinį fondą nuo 2017 m. sausio 1 d. administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyba ir kitos Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos. Garantinio fondo įmokos sudaro 0,2 proc. priskaičiuoto darbuotojams darbo užmokesčio, nuo kurio skaičiuojamos privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos. Draudėjams, privalantiems mokėti įmokas į garantinį fondą teikiant 1-SD, 2-SD, SAM pranešimus prie draudėjo tarifo privalo prisumuoti 0,2 proc. dydžio įmokas į garantinį fondą. Įmokos mokamos kartu su VSD (<http://www.sodra.lt/>).

Nuo 2017 m. liepos mėn. 1 d. pasikeitė 1-SD1-SD Sodrai teikiamas pranešimas, kuriuos Sodra informuojama apie naujai priimtą darbuotoją (pranešimą reikia pateikti ne vėliau kaip viena darbo diena iki darbuotojui pradėdant dirbti), bei 2-SD2-SD pranešimas, kuriuo Sodra informuojama apie atleistą darbuotoją (pranešimą reikia pateikti ne vėliau kaip trys darbo dienos po sutarties nutraukimo su darbuotoju) (<http://www.sodra.lt/>).

Garantinio fondo lėšos buvo panaudojamos tuomet, kai darbdavys neturi pakankamai nuosavų lėšų atsiskaityti su darbuotojais, kurių reikalavimai yra patvirtinti teismo nutartimi ar kreditorių susirinkimo nutarimu, skiriamos pagal administratoriui pateiktą darbdavio administratoriaus paraišką.

Išanalizavus VSD, PSD ir įmokas garantiniam fondui galime daryti išvadą, jog techniškai šiuos mokesčius sumoka darbdavys kas mėnesį, tačiau realiai, visos su darbo užmokesčiu susijusios mokestinės prievolės mažina darbuotojo gaunamą darbo užmokestį. Keičiantis minimaliai mėnesinei algai, keičiasi ir su ja susietos mokėtinos valstybinio socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo įmokos. VSD mokestis lyginant su PSD yra ženkliai didesnis, tačiau tai nesunku paaiškinti, nes šis mokestis skiriamas gyventojų socialiniai gerovei palaikyti (pensijos ir kt. išmokos).

2.3 Mokestis už aplinkos teršimą

Mokesčius už aplinkos teršimą reglamentuoja LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas priimtas 1999 m. gegužės 13 d., kuris įsigaliojo nuo 2000 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Mokestis už aplinkos teršimą yra aplinkos apsaugos ekonominio mechanizmo elementas, skatinantis mažinti teršimą, neviršijant teršalams nustatytų išmetamų į aplinką normatyvų, taip pat iš mokesčių kaupti lėšas aplinkos apsaugos priemonėms įgyvendinti.

Aplinkos taršos mokestį moka (Slavickienė, Novošinskienė 2014):

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys aplinką iš stacionarių taršos šaltinių ir kuriems privaloma turėti gamtos išteklių naudojimo leidimą su nurodytais teršalų išmetimo į aplinką normatyvais.
2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys aplinką iš mobilių taršos šaltinių, naudojamų ūkinei ir komercinei veiklai.
3. Gaminių gamintojai ir importuotojai, teršiantys aplinką gaminių ir (ar) pakuotės atliekomis.

30 proc. sumokėto aplinkos taršos mokesčio sumokama į valstybės biudžetą, likusi suma – į atitinkamos savivaldybės gamtos apsaugos fondą.

3 lentelė

Pagrindiniai aplinkosauginiai mokesčiai

Eirl. Nr.	Mokesčio rūšis
1.	mokestis už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių
2.	mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių
3.	mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis
4.	mokestis už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis
5.	mokestis už naudingąsias iškasenas, vandenį, statybinį gruntą ir medžiojamųjų gyvūnų išteklius
6.	mokestis už aplinkos teršimą sąvartynuose šalinamomis atliekomis

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos duomenis

Mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis mokamas pagal faktiškai per mokestinį laikotarpį tiekiamą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai papildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės kieki.

4 lentelė

Apmokestinamosios pakuotės rūšys ir mokesčio tarifai

Pakuotės rūšys	Tarifai, Eur/t
Stiklinė pakuotė	57
Plastikinė pakuotė	521
PET (polietilentereftalatas) pakuotė	579
Kombinuota pakuotė	579
Metalinė pakuotė	753
Popierinė ir kartoninė pakuotė	28
Kita pakuotė	57
Medinė pakuotė	57

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos duomenis

Nuo mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis atleidžiami tie gamintojai ir importuotojai, kurie per mokestinį laikotarpį Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekia ne daugiau kaip 0,5 tonos pakuočių ir tvarkantys pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitą aplinkos ministro nustatyta tvarka (<http://www.vmi.lt>).

Mobilus taršos šaltinis – kelių, geležinkelių, oro, vandenų, kitos transporto priemonės, ne keliais judantys mechanizmai, varomi varikliu (motoru), naudojančiu benzina, mazutą, suskystintas naftos dujas, suslėgtas gamtines dujas, dyzeliną, reaktyvinių variklių kurą (<http://ard.am.lt/>).

5 lentelė

Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifai nuo 2015-01-01

Transporto priemonė	Degalų rūšis arba ciklas	Mokesčio tarifai, Eur/t (už ciklą)
1. Kelių transporto priemonės ir kiti ne keliais judantys mechanizmai su vidaus degimo varikliais (motorais)	benzinas	7
	dyzelinas	8
	suskystintos naftos dujos	7
	suslėgtos gamtinės dujos	6
2. Vandenų transporto priemonės	benzinas	11
	dyzelinas	12
	mazutas, kurio sieringumas $\leq 0,5 \%$	2,8
	mazutas, kurio sieringumas nuo 0,5 % iki 1,5 %	5
	mazutas, kurio sieringumas nuo 1,5 % iki 2,5 %	7
3. Geležinkelių transporto priemonės	dyzelinas	9
4. Oro transporto priemonės	už vieną pakilimo ir nusileidimo ciklą	1,7

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos duomenis

Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifai, atsižvelgiant į taršos šaltinio technines savybes, yra koreguojami (mažinami ar didinami) taikant Vyriausybės arba jos įgaliotų institucijų nustatytus koeficientus (<http://ard.am.lt/>).

Aplinkos teršimas pakuotės atliekomis tarifas priklauso nuo pakuotės rūšies, be to numatytos mokestinės lengvatos gamintojams.

Mokestinis laikotarpis – kalendoriniai metai. Mokestis sumokamas ir mokesčio už aplinkos teršimą deklaracija (FR0521 forma) pateikiama ne vėliau kaip pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, vasario 15 dienos teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai, kurios veiklos teritorijoje mokesčio mokėtojas yra įregistruotas mokesčių mokėtojų registre. Mokestis už aplinkos teršimą sumokamas ir mokesčio už aplinkos teršimą deklaracija pateikiama ne vėliau kaip pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, vasario 15 dienos. Mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaruojamas pildant deklaracijos FR0524 formą (<http://ard.am.lt/>).

2.4 Nekilnojamojo turto mokestis

Mokestį už nekilnojamąjį turtą reglamentuoja LR nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas priimtas 2005 m. birželio 7 d., kuris įsigaliojo nuo 2006 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Nekilnojamojo turto mokesčio objektas, autorės Sokaitės (2010) teigimu yra juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausantis nekilnojamas turtas bei fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausantis nekilnojamas turtas, naudojamas komercinėje veikloje. Nekilnojamojo turto mokestis mokamas ne tik už juridiniams asmenims priklausantį, bet už visą komercinei paskirčiai naudojamą nekilnojamąjį turtą, įvertintą rinkos verte.

Šis mokestis, anot Kuodžio (2010) yra pagrindinis savivaldybių, o ne centrinės valdžios išlaidų finansavimo šaltinis.

Nekilnojamojo turto mokesčio tarifą, intervale nuo 0,3 procento iki 1 procento nustato savivaldybės, atsižvelgdamos į vieną arba kelis iš šių kriterijų: nekilnojamojo turto paskirtį, naudojimą, teisinį statusą, jo technines savybes, priežiūros būklę, mokesčio mokėtojų kategorijas (dydį ar teisinę formą, ar socialinę padėtį) ar nekilnojamojo turto buvimo savivaldybės teritorijoje vietą. Nekilnojamojo turto mokesčio tarifus nustato miestų ir rajonų savivaldybių tarybos atsižvelgdamos į susiklosčiusią ekonominę situaciją ir mokestinio objekto geografinę padėtį miesto ar rajono atžvilgiu. Didesni mokesčio tarifai yra taikomi apleistiems, neprižiūrimiems pastatams. (<http://www.vmi.lt/>).

Nuo 2015 m. sausio 1 d. fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausančių ar jų įsigyjamų gyvenamosios, sodų, garažų, fermų, šiltnamių, ūkio, pagalbinio ūkio, mokslo, religinės, poilsio paskirties statinių (patalpų), žuvininkystės statinių ir inžinerinių statinių bendrai vertei, viršijus 220 000 eurų, viršijanti dalis apmokestinama 0,5 procento nekilnojamojo turto mokesčio tarifu. Šeimos, auginančios tris ir daugiau vaikų (įvaikių) iki 18 metų, ir šeimos, auginančios neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, taip pat vyresnį neįgalų vaiką (įvaikį), kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, nariams priklausančio nekilnojamojo turto vertei neapmokestinamo nekilnojamojo turto vertė didinama 30 procentų. Tokiu atveju neapmokestinamoji nekilnojamojo turto, priklausančio šeimos nariams, vertė didinama 30 procentų ir yra taikoma individualiai kiekvienam iš sutuoktinių jų pasirinktu santykiu (<http://www.vmi.lt/>).

Juridiniai asmenys, kurie kalendorinių metų sausio 1 dieną turi nuosavo ir (arba) įsigyjamo nekilnojamojo turto (toliau – NT), už ankstesnį mokestinį laikotarpį mokėdami avansinius mokesčius turi vadovautis naujomis mokestinėmis vertėmis, jei turtas vertinamas masiniu būdu. Tačiau, jei einamaisiais kalendoriniais metais NT mokestinė vertė yra didesnė už praėjusiais kalendoriniais metais buvusią mokestinę vertę, avansinis mokestis už tą NT gali būti skaičiuojamas pagal praėjusiais kalendoriniais metais buvusią NT mokestinę vertę. Be to, avansinių nekilnojamojo turto mokesčių mokėti nereikia, jeigu metinė nekilnojamojo turto mokesčio suma neviršija 500 eurų. Jeigu juridiniai asmenys per metus mokėjo avansinius NTM, tuomet iki vasario 15 d. turi būti sumokamas tik mokesčio skirtumas tarp privalomos sumokėti ir avansu sumokėtos NTM sumos(<http://www.vmi.lt/>).

Juridiniai asmenys nekilnojamojo turto mokestį deklaruoti ir mokėti neprivalo už valstybės ar savivaldybių nekilnojamąjį turtą; bankrutavusių įmonių nekilnojamąjį turtą; nekilnojamąjį turtą (arba jo dalį), naudojamą laidojimo paslaugoms arba esantį kapinių teritorijoje; švietimo įstaigų nekilnojamąjį turtą; nekilnojamąjį turtą (arba jo dalį), naudojamą teikiant tik sveikatos priežiūros paslaugas ir kt.

Nekilnojamojo turto mokesčio mokestinis laikotarpis yra kalendoriniai metai. Nekilnojamojo turto mokestį sumoka iki sekančių metų vasario 15 d., pildoma deklaracijos forma KIT711.

2.5 Pelno mokestis

Pelno mokestį reglamentuoja LR pelno mokesčio įstatymas priimtas 2001 m. gruodžio 20 d., kuris įsigaliojo nuo 2002 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Įmonių pelno apmokestinimas net ir Lietuvoje, bet ir kitose pasaulio valstybėse yra vienas iš sunkiausiai suvokiamų mokesčių sistemos dalyvių. Pelno mokestis yra aktualus dėl keleto priežasčių: pirma – apmokestinimas pelno mokesčiu turi didelę įtaką šalies biudžetui; antra – pelno mokestį

įmonės sumoka likutinio pelno sąskaita, kurį jos galėtų panaudoti investicijoms, verslo plėtrai. Pelno mokesčio surinkimą lemia įmonių veiklos intensyvumas (Skirpstaitė, 2006).

Pelno mokesčio mokėtojai yra Lietuvos juridiniai asmenys ir užsienio valstybių juridiniais asmenys. 15 procentų pagrindinis pelno mokesčio tarifas taikomas (<http://www.vmi.lt/>):

Lietuvos vieneto ir nuolatinių buveinių apmokestinamasis pelnas;

- pajamos iš paskirstytojo pelno;
- fiziniams asmenims išmokėtas paskirstomas pelnas (jo dalis), proporcingai tenkantis neapmokestintam pelnui;
- gauta parama, panaudota ne pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nustatytą paramos paskirtį (be atskaitymų);
- iš vieno paramos teikėjo per mokestinį laikotarpį grynais pinigais gautos paramos dalis, viršijanti 250 MGL dydžio sumą (be atskaitymų);
- laivybos vienetų fiksuota pelno mokesčio bazė (be jokių atskaitymų).

5 proc. mokesčio tarifas taikomas apmokestinamajam pelnui (<http://www.vmi.lt/>):

- vienetų (išskyrus pelno nesiekiančių), kuriuose vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 300 000 eurų, išskyrus atvejus, kai dalyvis susijęs su valdomomis akcijomis;
- vienetų, kurių per mokestinį laikotarpį daugiau kaip 50 proc. pajamų sudaro pajamos iš žemės ūkio veiklos, įskaitant kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pajamas už parduotus įsigytus iš savo narių šių narių pagamintus žemės ūkio produktus.

0 proc. mokesčio tarifas taikomas vienetų (socialinių įmonių) apmokestinamajam pelnui, jeigu (<http://www.vmi.lt/>):

- per mokestinį laikotarpį vieneto darbuotojų, priklausančių LR socialinių įmonių įstatyme nurodytoms tikslinėms asmenų grupėms, skaičius sudaro ne mažiau kaip 40 proc. metinio vidutinio sąrašuose esančių darbuotojų skaičiaus, ir
- per mokestinį laikotarpį vienetas nevykdo veiklos, įtrauktos į socialinių įmonių neremtinų veiklos rūšių sąrašą, tvirtinamą LR Vyriausybės, arba per mokestinį laikotarpį iš tokios veiklos gautos pajamos sudaro ne daugiau kaip 20 proc. visų vieneto pajamų, ir
- mokestinio laikotarpio paskutinę dieną vienetai turi socialinės įmonės statusą.

Metinė pelno mokesčio ir (arba) metinė fiksuoto pelno mokesčio deklaracija turi būti pateikiama ne vėliau kaip iki kito mokestinio laikotarpio šešto mėnesio 15 dienos (iki kitų metų birželio 15 dienos, jei mokestinis laikotarpis yra kalendoriniai metai), o paskutinio mokestinio

laikotarpio – ne vėliau kaip per 30 dienų nuo veiklos pabaigos, pateikiant deklaracijos formą PLN204 (pelno mokesčiui) ir formą FR0430 (avansiniam pelno mokesčiui).

Pelno mokestis ES valstybėse narėse skiriasi ir apmokestinimo baze, ir mokesčio dydžiu, apmokestinimo sistemomis (priklausomai nuo to, kaip siejasi įmonių pajamų mokesčiai ir savininkų, akcininkų personalinių pajamų mokesčiai) administravimo tvarka. ES šalyse senbuvėse šie tarifai gerokai didesni. Lietuvoje pelno mokesčio tarifas, lyginant su kitomis ES šalimis, yra akivaizdžiai mažesnis (Štreimikienė, Mikalauskienė 2006).

Vertinant pelno mokesčio našta šalyje, reikia atsižvelgti į ekonomikos lygį, mokesčio bazės formavimo nuostatas ir mokesčio tarifą, kokia mokesčio dalis nesurenkama, kam panaudojamas pelno mokestis. Tačiau mokesčio našta Lietuvoje apskaičiuojama netiksliai dėl egzistuojančios šešėlinės ekonomikos. Šešėlinė ekonomika – tais sukurtos, bet neapskaitytos vertybės ir paslaugos, kurios skaičiuojant bendrąjį vidaus produktą neįtraukiamos. Kai pajamos iš pelno mokesčio auga lėčiau nei bendrasis vidaus produktas, rodo šešėlinės ekonomikos egzistavimą, kuomet pajamos slepiamos ir mokestis nemokamas (Skirpstaitė 2006).

Išanalizavus pelno mokestį galime daryti išvadą, jog šalies verslui sukurtos sąlygos pasinaudoti mokesčio lengvatomis, išskirtinėmis apmokestinimo sąlygomis, kurios yra palankesnės, lyginant su įprastinėmis.

Mažesni pelno mokesčiu apmokestinamas šių vienetų apmokestinamasis pelnas (<https://www.vmi.lt/>):

1. Juridinių asmenų, kurių pajamos už pačių pagamintą produkciją sudaro daugiau kaip 50 proc. visų gautų pajamų ir kuriuose dirba riboto darbingumo asmenys, mažina apskaičiuotą pelno mokestį ;
2. Laisvosios ekonominės zonos įmonė, kurioje kapitalo investicijos pasiekė ne mažesnę kaip 1 milijono eurų sumą, 6 mokestinius laikotarpius, pradedant tuo mokestiniu laikotarpiu, kurį ši investicijų suma buvo pasiekta, nemoka pelno mokesčio, o kitais 10 mokestinių laikotarpių jai taikomas 50 procentų sumažintas pelno mokesčio tarifas. Lengvata taikoma teisės aktais nustatyta tvarka.
3. Laisvosios ekonominės zonos įmonė, kurios vidutinis darbuotojų skaičius mokestiniais metais ne mažesnis kaip 20 ir kurioje kapitalo investicijos pasiekė ne mažesnę kaip 1 šimto tūkstančių eurų sumą, 6 mokestinius laikotarpius, pradedant tuo mokestiniu laikotarpiu, kurį ši investicijų suma buvo pasiekta, nemoka pelno mokesčio, o kitais 10 mokestinių laikotarpių jai taikomas 50 procentų sumažintas pelno mokesčio tarifas. Lengvata taikoma teisės aktais nustatyta tvarka.

Vienetai, vykdančys investicinį projektą apmokestinamąjį pelną gali sumažinti faktiškai patirtų išlaidų nurodytus reikalavimus atitinkančiam turtui įsigyti dydžiu (<https://www.vmi.lt/>).

Mokesčio mokėtojai (vienetai) avansinio pelno mokesčio sumą gali apskaičiuoti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus ir pagal numatomą mokestinio laikotarpio pelno mokesčio sumą. Kiekvienų mokestinių metų pradžioje įmonė pasirenka avansinio pelno mokesčio apskaičiavimo būdą.

Pelno mokestis apskaičiuojamas pagal praėjusių metų veiklos rezultatus I-II ketvirčių: kiekvieno ketvirčio pelno mokesčio suma sudaro $\frac{1}{4}$ faktiškai apskaičiuoto pelno mokesčio sumos. III-IV ketvirčio avansinis pelno mokestis apskaičiuojamas pagal praėjusio mokestinio laikotarpio faktiškai apskaičiuotą pelno mokesčio sumą. Kiekvieno ketvirčio avansinis pelno mokestis sudarys $\frac{1}{4}$ faktiškai perminėtą mokestinį laikotarpį apskaičiuotos pelno mokesčio sumos (<https://www.vmi.lt/>).

2.6 Pridėtinės vertės mokestis

PVM reglamentuoja LR pridėtinės vertės mokesčio įstatymas LR priimtas 2002 m. kovo 5 d., kuris įsigaliojo nuo 2002 m. liepos 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Daugelyje tiek besivystančių, tiek ir Vakarų šalių netiesioginiai vartojimo mokesčiai yra reikšmingas biudžeto pajamų surinkimo šaltinis, iš kurių svarbiausias – pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM). Lietuvoje netiesioginių mokesčių surenkama kiek daugiau nei tiesioginių. Pridėtinės vertės mokestis sumažina namų ūkių galimybes įsigyti daugiau prekių ar paslaugų, palyginti su situacija, jei toks mokestis nebūtų taikomas. Kitaip tariant, šis mokestis sumažina namų ūkių disponuojamas pajamas, skiriamas prekėms ar paslaugoms įsigyti, joms taikomu PVM dydžiu. Vis dėlto, daugelyje ES šalių taikomi lengvatiniai tarifai atlieka ne tik ekonominio reguliavimo, bet ir socialinio teisingumo funkciją (Ivaškaitė-Tamošiūnė 2014).

Ivaškaitė – Tamošiūnė (2014) pastebi, kad mažesnių pajamų namų ūkiai visas savo pajamas skiria vartojimui, o ypatingai didelė dalis biudžeto tenka maistui ir nealkoholiniams gėrimams bei rutininei būsto priežiūrai bei šildymui. Tai, kad skiriasi nepasiturinčių ir turtingų namų ūkių vartojimo krepšeliai, implikuoja skirtingą sumažintų PVM tarifų perskirstomąjį poveikį galutinėms namų ūkių pajamoms. Lietuvoje nuo vartojimo sumokamas PVM yra regresyvus mokestis, padidinantis pajamų nelygybę, tiek analizuojant santykių su pajamomis tiek ir su išlaidomis.

Pridėtinės vertės mokesčio surinkimą lemia infliacija, namų ūkių vartojimo išlaidos, pardavimų apimtys šalyje. PVM yra pagrindinis netiesioginis mokestis visose ES valstybėse narėse, pajamos iš jo sudaro ne mažiau kaip 25 proc. šalies biudžetų mokestinių pajamų ir ši dalis nuolat didėja (Štreimikienė, Mikalauskienė 2006).

PVM taikomas standartinis 21 procento tarifas. Mokesčiui taip pat taikomos lengvatos (<http://www.vmi.lt/>):

- knygoms ir neperiodiniams informaciniams leidiniams, periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius bei išskyrus leidinius, kuriuose mokama reklama sudaro daugiau kaip 4/5 viso leidinio ploto, keleivių ir keleivių bagažo vežimo paslaugoms nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais, turizmo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka teikiamoms apgyvendinimo paslaugoms – 9 procentų lengvatinis tarifas;
- vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka, taip pat nekompensuojamiesiems receptiniams vaistams, kurių išorinės pakuotės apmokestinamoji vertė yra didesnė negu 300 eurų, neįgaliųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui – 5 procentų lengvatinis tarifas;
- tam tikriems paslaugų teikimo ir prekių tiekimo sandoriams – 0 procentų lengvatinis tarifas

PVM neapmokestinama: su sveikatos priežiūra susijusios prekės ir paslaugos; socialinės paslaugos ir susijusios prekės; švietimo ir mokymo paslaugos; kultūros ir sporto paslaugos; pelno nesiekiančių juridinių asmenų veikla; pašto paslaugos; radijo ir televizijos visuomenei teikiamos informavimo paslaugos; draudimo paslaugos; finansinės paslaugos; specialūs ženklai; azartiniai lošimai ir loterijos; nekilnojamų pagal prigimtį daiktų nuoma; nekilnojamų pagal prigimtį daiktų pardavimas ar kitoks perdavimas. PVM įstatymenu nustatytais atvejais, kai importuojamos prekės yra neapmokestinamos importo PVM (<http://www.vmi.lt/>).

Juridinio asmens mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo, o fizinio asmens mokestinis laikotarpis yra kalendorinis pusmetis. Mokesčio laikotarpio PVM deklaracijos FR0600 forma pateikiama ne vėliau kaip per 25 dienas po mokestinio laikotarpio pabaigos. Už šiuos mokestinius laikotarpius apskaičiuota PVM suma privalo būti sumokėta ne vėliau kaip iki 25 dienos po mokestinio laikotarpio pabaigos. Metinė PVM deklaracija FR0516 forma, pateikiama ir joje apskaičiuota mokėtina PVM suma sumokama iki kitų metų spalio 1 dienos (<http://www.vmi.lt/>).

Mokesčio mokėtojai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, o taip pat apmokestinamieji asmenys PVM praktiškai neišvengia nė vienas vartotojas, kadangi beveik visos prekės ar paslaugos, kurias perkame, yra apmokestinamos pridėtinės vertės mokesčiu. Numatytos mokestinės lengvatos sumažina vartotojų mokestinę naštą (<http://www.vmi.lt/>).

2.7 Žemės mokestis

Žemės mokestį reglamentuoja LR žemės mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymas priimtas 2011 m. gruodžio 21 d., kuris įsigaliojo nuo 2013 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Žemės mokestis privalomas visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kuriems nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikoje esanti privati žemė, išskyrus miško žemę ir žemės ūkio paskirties žemę, kurioje įveistas miškas (<https://finmin.lrv.lt/>).

Žemės mokesčio tarifas – nuo 0,01 procento iki 4 procentų žemės mokestinės vertės. Konkrečius žemės mokesčio tarifus nustato kiekviena savivaldybė individualiai. Nauji žemės savininkai mokestį turi mokėti (<https://www.vmi.lt/>):

- jeigu žemė įsigyta pirmąjį pusmetį (mokestis mokamas už visus metus);
- jeigu žemė įsigyta antrąjį pusmetį (mokestis mokamas nuo kitų kalendorinių metų).

Žemės mokesčio nebereikia mokėti, kai (<https://www.vmi.lt/>):

- žemė perleidžiama pirmąjį pusmetį (mokestis nebemokamas tais pačiais metais);
- žemė perleidžiama antrąjį pusmetį (nuo mokesčio atleidžiama nuo kitų metų).

Žemės mokestį apskaičiuoja centrinis mokesčių administratorius ir užpildytas žemės mokesčio apskaičiavimo deklaracijas mokesčio mokėtojams pateikia iki einamojo mokestinio laikotarpio lapkričio 1 dienos. Žemės mokestis už einamuosius mokestinius metus turi būti sumokamas iki einamojo mokestinio laikotarpio lapkričio 15 dienos (<https://www.vmi.lt/>).

Žemės vertė nustatoma pagal žemės vidutinę rinkos vertę arba įstatymo numatytais atvejais – remiantis atliktu individualiu žemės vertinimu.

Žemės mokesčio nemoka (<https://www.vmi.lt/>):

- 1) užsienio valstybių diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos, tarptautinės tarpvyriausybinių organizacijų ir jų atstovybės,
- 2) bankrutavusios įmonės,
- 3) Lietuvos bankas,

žemės savininkai, kurių mokėtinas mokestis mokestiniu laikotarpiu už visus nuosavybės teise turimus žemės sklypus neviršija 2 eurų.

2.8 Atskaitymai nuo pajamų pagal LR miškų įstatymą

Atskaitymus nuo pajamų už žaliavinę medieną reglamentuoja LR miškų įstatymas priimtas 1994 m. lapkričio 22 d., kuris įsigaliojo nuo 1995 m. sausio 1 d. (<https://www.e-tar.lt/>).

Miško valdytojas gavęs pajamos, už parduotą žaliavinę medieną, paruoštą jo valdomame miške, ir už parduotą jo valdomą nenukirstą mišką privalo sumokėti mokesčius už žaliavinę medieną. Žaliavinė mediena – miško žemėje nukirstų medžių stiebų mediena (pjautinieji rąstai, popiermedžiai, tarraščiai, malkinė mediena (neskaldytos malkos), plokščių mediena ir kiti apvaliosios medienos sortimentai), skirta medienos gaminiams ruošti (<https://www.e-tar.lt/>).

Gaminiai, pagaminti iš žaliavinės medienos (medžių stiebų), nėra privalomųjų atskaitymų iš pajamų pagal Miškų įstatymą objektas. Nenukirstu mišku laikomi augantys medžiai, sausuoliai, vėjavartos, vėjalaužos ir kita nenukirsta sumedėjusi miško augalija (<https://www.e-tar.lt/>).

Miško valdytojo pajamos, gautos už parduotą žemės sklypą, kuriame yra miškas, nėra privalomųjų atskaitymų objektas. Visi miško valdytojai (fiziniai ir juridiniai asmenys) privalo apskaičiuoti ir sumokėti privalomuosius 5 procentų atskaitymus į valstybės biudžetą iš pajamų, gautų už parduotą žaliavinę medieną, paruoštą jų valdomuose miškuose, ir už parduotą jų valdomą nenukirstą mišką (<https://www.vmi.lt/>).

Valstybinio miško valdytojai (juridiniai asmenys) iš pajamų, gautų už parduotą žaliavinę medieną, paruoštą jų valdomame miške ir už parduotą jų valdomą nenukirstą mišką, privalo apskaičiuoti ir į valstybės biudžetą papildomai sumokėti privalomuosius 10 procentų atskaitymus (<https://www.vmi.lt/>).

Pajamos iš šių privalomų atskaitymų, mokamų valstybei, yra naudojamos miškų inventorizacijai, apskaitai, valstybinių miškų miškotvarkos projektams rengti, bendrai, neatsižvelgiant į nuosavybės formą, miškų priešgaisrinei sistemai organizuoti ir išlaikyti, ligų ir kenkėjų židiniams naikinti ir kt. (Bilkšytė 2016).

Žaliavine mediena nelaikomos skaldytos malkos, lentos, skiedros biokurui ir kiti iš žaliavinės medienos pagaminti produktai, todėl nuo tokių medienos žaliavų pardavimo pajamų privalomųjų atskaitymų apskaičiuoti ir deklaruoti nereikia (Bilkšytė 2016).

Miško valdytojai, kurie yra juridiniai asmenys, privalomuosius atskaitymus privalo apskaičiuoti, sumokėti ir deklaruoti atitinkamo mokestinio laikotarpio kalendoriniam mėnesiui pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos. Miško valdytojai, kurie yra fiziniai asmenys, privalomuosius atskaitymus privalo apskaičiuoti, sumokėti ir mokesčių administratoriui pateikti tinkamai užpildytą deklaraciją (FR0463 forma), kalendoriniam pusmečiui pasibaigus, iki kito mėnesio einančio po kalendorinio pusmečio, 15 dienos, t. y. atitinkamai iki liepos 15 d. ir sausio 15 d. (<https://www.vmi.lt/>).

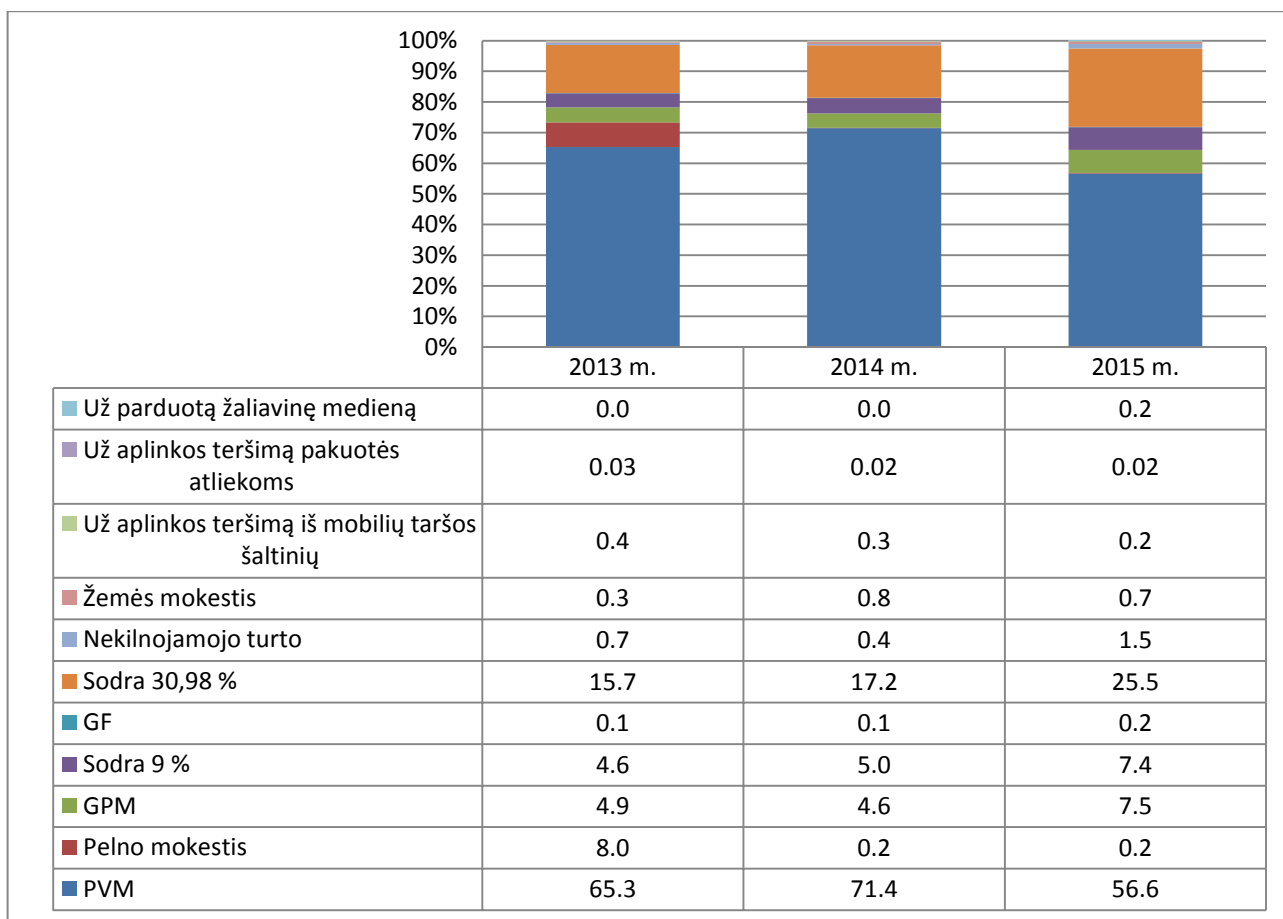
3. UAB „TAURAGĖS AGROTECHNIKA“ SURENKAMŲ MOKESČIŲ ANALIZĖ

3.1. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių struktūros analizė

UAB „Tauragės agrotechnika“ analizuojamu laikotarpiu 2013-2015 m. mokėjo šiuos mokesčius:

- pridėtinės vertės mokestį,
- pelno mokestį,
- gyventojų pajamų mokestį,
- įmokos Sodrai 9 proc.,
- įmokos Sodrai 30,98 proc.,
- garantinio fondo įmokas,
- nekilnojamojo turto mokestį,
- žemės mokestį,
- mokestį už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių,
- mokestį už aplinkos teršimą pakuotės atliekoms,
- mokestį už parduotą žaliavinę medieną.

Išanalizavus UAB „Tauragės agrotechnika“ visų sumokėtų mokesčių struktūrą 2013-2015 m., galima teigti, kad didžiausią įmonės mokamų mokesčių dalį sudaro PVM ir įmokos Sodrai 30,98 proc. (2 pav.). Kartu sudėjus šiuos abu mokesčius jie sudaro daugiau nei 81 proc. visų įmonės sumokėtų mokesčių. Visi likę mokesčiai sudaro tik apie 19 proc. sumokėtų mokesčių sumos. Labai daug sumokama PVM, 2013m. jo buvo sumokėta 222 tūkst. eurų, 2014m. padidėjo iki 212 tūkst. eurų, 2015 m. jo sumažėjo iki 106 tūkst. eurų, toks pokytis atsirado dėl sumažėjusių pardavimų. Didelis procentas tenkantis Sodros 30,98 proc. įmokoms, jos skaičiuojamos nuo darbuotojų darbo užmokesčio, 2015m. matomas ženklus padidėjimas, jis atsirado dėl padidintų atlyginimų darbuotojams. Atitinkamai ta pati priežastis dėl ko Sodros 9 proc. sumokėtos įmokos nuo 2013 m. 4,6 proc., padidėjo 2015 m. iki 7,4 proc.

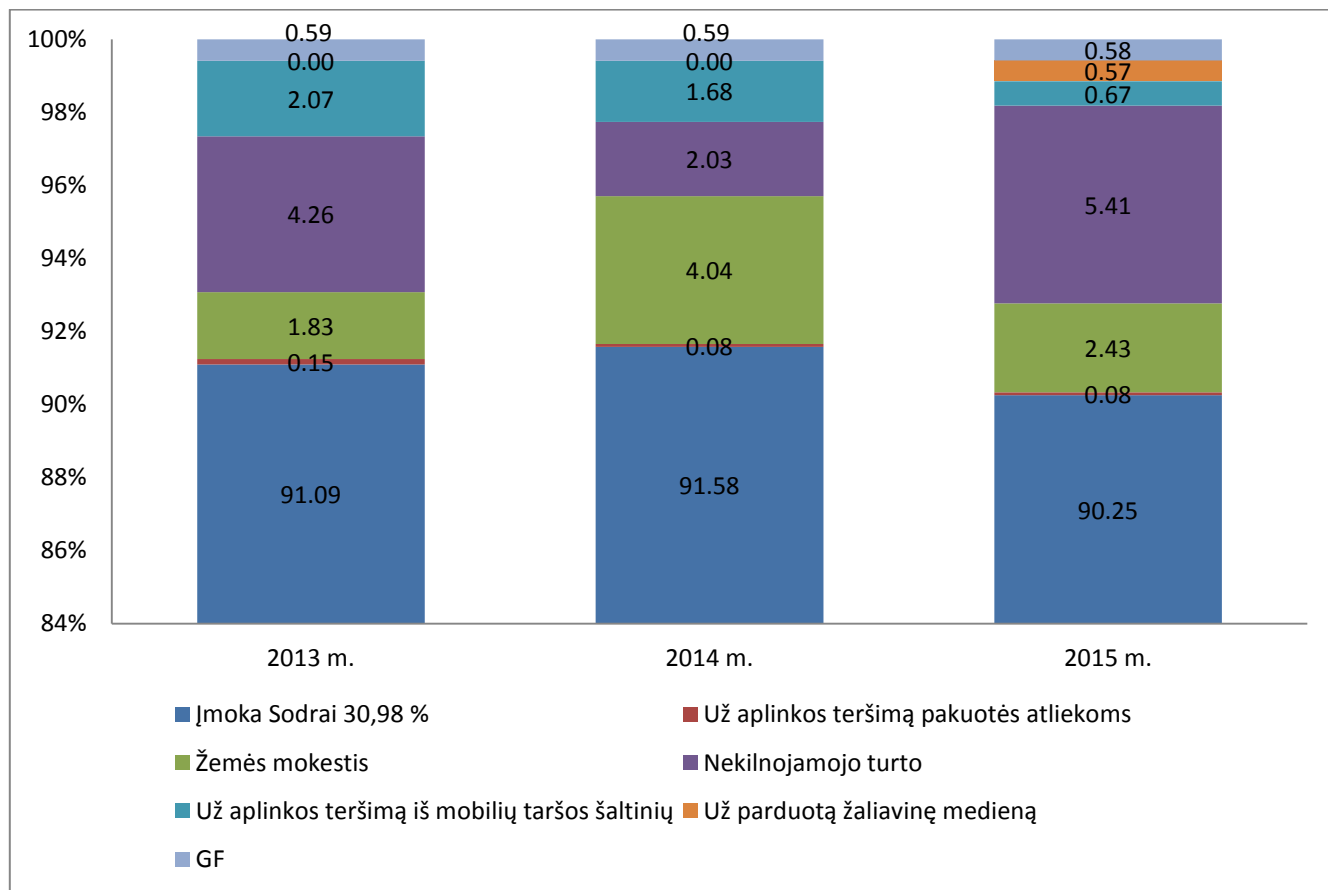

2 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ visų sumokėtų mokesčių struktūra 2013-2015 m., proc.
Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Analizuojant sumokėtus mokesčius už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių matoma, kad 2015 m. palyginus su 2013 m. šis mokestis buvo mažiausias, sumažėjo nuo 0,4 proc. iki 0,2 proc., šis pokytis atsirado dėl mažiau išdeginto kuro įmonės tikslams analizuojamu laikotarpiu. Lyginant 2015 m. ir 2013 m. už aplinkos teršimą pakuotės atliekoms mokestis mažėjo nuo 0,03 proc. iki 0,02 proc., šis mokestis sumažėjo, nes įmonės pardavė mažiau prekių, kurios buvo supakuotos. Įmonės turi įsigijusi miško, 2015 m. nagrinėjamais metais atsirado 0,2 proc. sumokėto mokesčio už parduotą žaliavinę medieną.

Atlikus 2013-2015 m. į sąnaudas patenkančių mokesčių struktūros analizę (3 pav.), galima teigti, kad didžiausią jų dalį sudaro sumokėti mokesčiai už valstybinio socialinio draudimo (mokesčio tarifas 30,89 proc.). Analizuojamuoju laikotarpiu jų vidurkis yra 90,97 proc., įmonėje dirba daug darbuotojų nuo, kurių priskaičiuoto darbo užmokesčio skaičiuojasi šis mokestis, dėl to susidaro toks didelis šis mokamas mokestis. Už aplinkos teršimo pakuotės atliekoms mokestis sudaro tik nuo 0,15proc. iki 0,08 proc. Žemės mokestis 2013m. sudaro 1,83 proc. į sąnaudas patenkančių mokesčių, 2014 m. 4,04 proc., jis padidėjo dėl įsigytos žemės, o 2015 m. šis mokestis sumažėjo iki 2,43 proc., nes

žemė buvo parduota. Įmonės mokami mokesčiai už nekilnojamąjį turtą 2013m. buvo 4,26, 2014 m. sumažėjo iki 4,04 proc., 2015m. padidėjo iki 5,41, atidžiau pažvelgus į šiuos mokesčius matoma, kad įmonė nuolatos perka ir parduoda nekilnojamąjį turtą. Mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių sudaro nemažą į sąnaudas patenkančių mokesčių dalį, 2013 m. jis siekė 2,07 proc., 2014 m. sumažėjo iki 1,68, o 2015 m. sudarė nedidelę dalį, kuri siekia tik 0,67 proc. Palyginus 2015 m. su 2013 m. matoma, kad šio mokesčio sumokėta dalis sumažėjo 1,4 proc., toks pasikeitimas atsirado dėl mažiau išdeginto kuro.

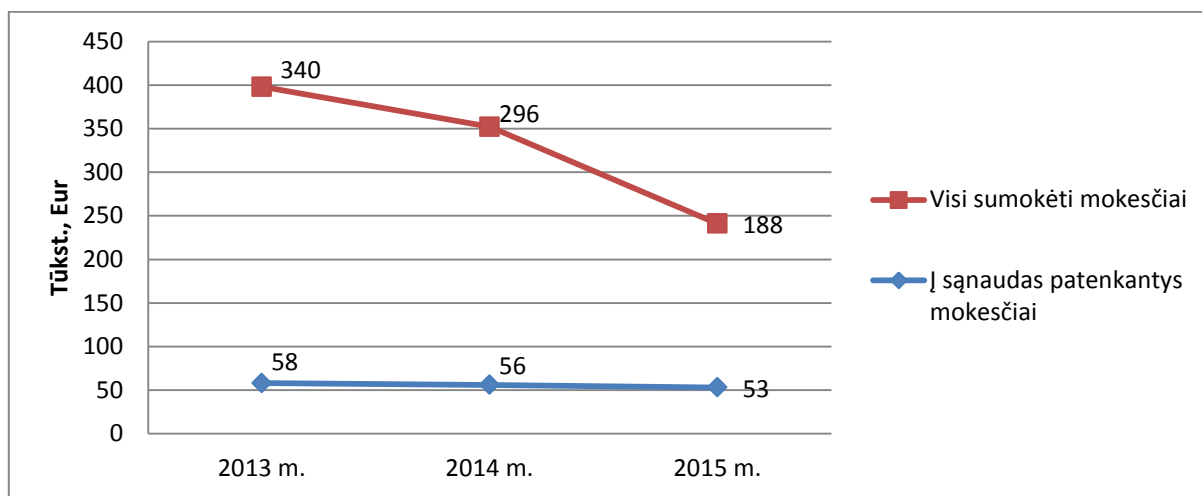
3 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ į sąnaudas patenkančių mokesčių struktūra 2013-2015 m., proc.
Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Apibendrinant UAB „Tauragės agrotechnika“ visų sumokėtų mokesčių struktūrą 2013-2015 m. galima daryti išvadą, kad didžiausią įmonės mokamų mokesčių dalį sudaro PVM ir įmokos Sodrai 30,98 proc. Visi likę mokesčiai sudaro tik apie 19 proc. sumokėtų mokesčių sumos.

3.2. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėtų mokesčių kaitos analizė

Šiame skyriuje naudojant įmonės sumokėtų mokesčių duomenimis bus analizuojama visų mokesčių ir jos pasikeitimo priežastys.

Nagrinėjant pateiktus duomenis 4 paveiksle matoma, kad visi sumokėti mokesčiai sumažėjo nuo 340 tūkst. eurų iki 188 tūkst. eurų (t.y. 44,7 proc.). Tai lėmė PVM mokesčio sumažėjimas ir pelno mokesčio sumažėjimas, šie rodikliai sumažėjo dėl sumažėjusių pardavimo pajamų, perkėlus pagrindines pajamas nešusią veiklą į naują sukurta įmonę.

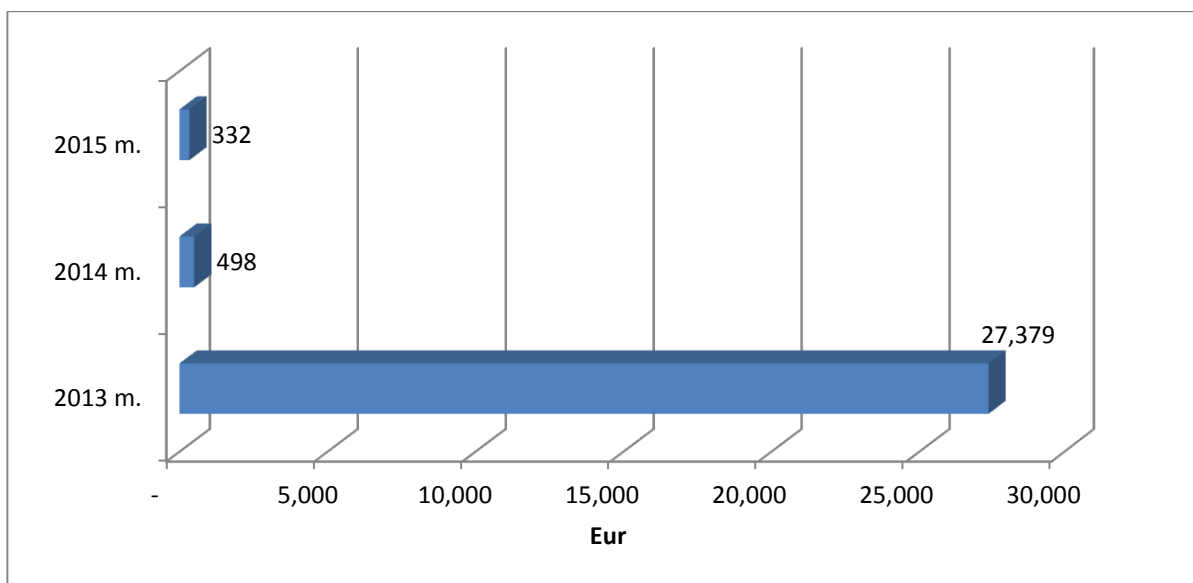

4 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ visų ir į sąnaudas patenkančių mokesčių kaitos analizė 2013-2015 m., tūkst., Eur

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Nagrinėjant į sąnaudas 2013-2015 m. patenkančių mokesčių kaitą matoma, kad mokesčiai mažėjo, bet kur kas mažiau nei visi sumokėti mokesčiai. Jie sumažėjo 8,6 proc., nes sumažėjo pagrindinis šių sąnaudų rodiklis (įmokos Sodrai 30,98 proc.), kiti pasikeitimai tam neturėjo didelės įtakos.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, iš per mokestinį laikotarpį gautų pajamų atimamos neapmokestinamosios pajamos ir atskaitomi leidžiami atskaitymai (įprastinės veiklos sąnaudos, patvirtintos dokumentais), įskaitant ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus (nuostoliai, mokesčiai, parama, nusidėvėjimas). Įmonėje taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas. Įmonė moka avansinį pelno mokesčio mokestį. Per mokestinio laikotarpio mėnesį išmokėję gyventojams išmokas pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas A klasės pajamoms, privalo kas mėnesį bendromis sumomis deklaruoti Mėnesinėje pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijoje (FR0573 forma).

5 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ pelno mokesčio įmokų kaita 2013-2015 m., Eur
Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

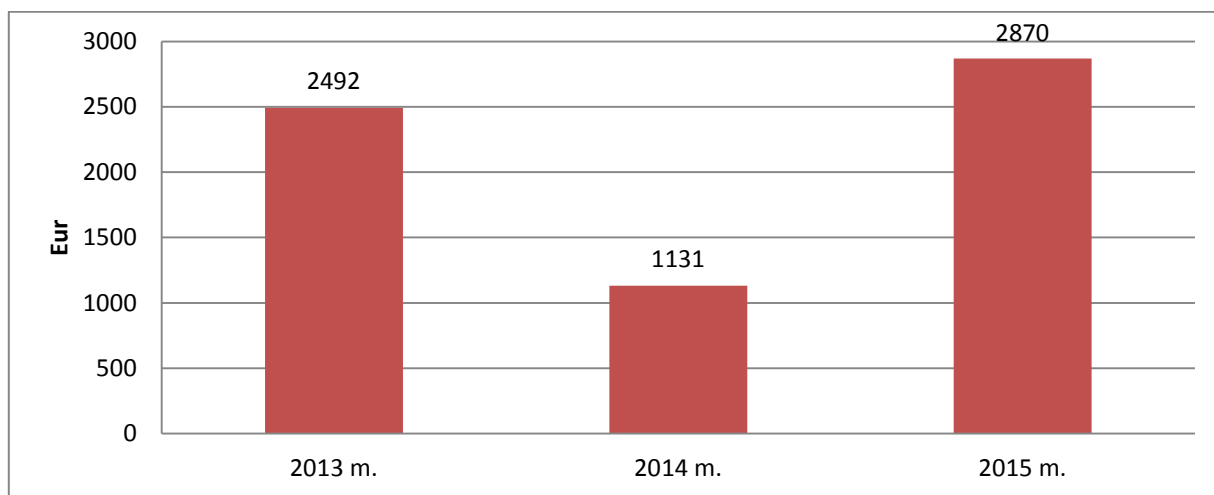
Kaip matyti iš 5 paveikslą duomenų 2013 m. buvo sumokėta 27,38 tūkst. pelno mokesčio suma, 2014 m. – 498 eurais. 2015m. nors ir buvo patirtas nuostolis, įmonei apskaičiuotas 332 eurų pelno mokestis, kuris atsirado keičiantis valiutai (iš litų į eurus) dėl neatitikimų apskaitos programoje, šie neatitikimai buvo pripažinti neleidžiamais atskaitymais ir privalėjo būti sumokami. Lyginant 2014 m. su 2013 m. pelno mokestis sumažėjo net 26,8 tūkst. eurų (t.y. 98,18proc.). Toks didelis pelno mokesčio sumažėjimas susidarė, nes įmonė 2013m. viduryje įmonė nusprendė atskirti veiklas ir įkūrė naują įmonę, kurios pagrindinė veikla – metalo laužo ir katalizatorių supirkimas, iš šios veiklos UAB „Tauragės agrotechnika“ gaudavo didžiąją dalį pajamų, o nuo kurių skaičiuodavosi pelno mokestis.

2014 m. pelno mokesčio buvo sumokėta 166 eurais (arba 33,33 proc.) daugiau nei 2015 m., nes įmonėje 2015 m. buvo patirtas nuostolis ir dėl programos klaidų ji privalėjo apmokėti susidariusią sumą. Akivaizdus pelno mokesčio pokytis matomas lyginant 2015 m. su 2013 m., jis sumažėjo šiek tiek daugiau nei 27 tūkst. eurų, tai sudaro 98,79 procentų.

UAB „Tauragės agrotechnikai“ savivaldybės nutarimu 2013 - 2015 m. buvo nustatytas 0,6 procento nekilnojamojo turto mokesčio tarifas, įmonės nekilnojamojo turto dalis yra naudojama komercinei veiklai vykdyti. Nekilnojamojo turto mokesčio mokestinis laikotarpis yra kalendoriniai metai. Nekilnojamojo turto mokestį sumoka iki sekančių metų vasario 15 d., pildoma deklaracijos forma KIT711.

Įmonė 2013m. nekilnojamojo turto mokestis siekė 2,5 tūkst. eurų, 2014 m. jis buvo 1,1 tūkst. eurų, 2015m. 2,8 tūkst. eurų (6 pav.). Lyginant 2015 m. su 2013 m. nekilnojamojo turto mokestis neženkiai padidėjo 378 eurais, šis mokestis padidėjo, nes 2013 m. dalis nekilnojamojo turto buvo

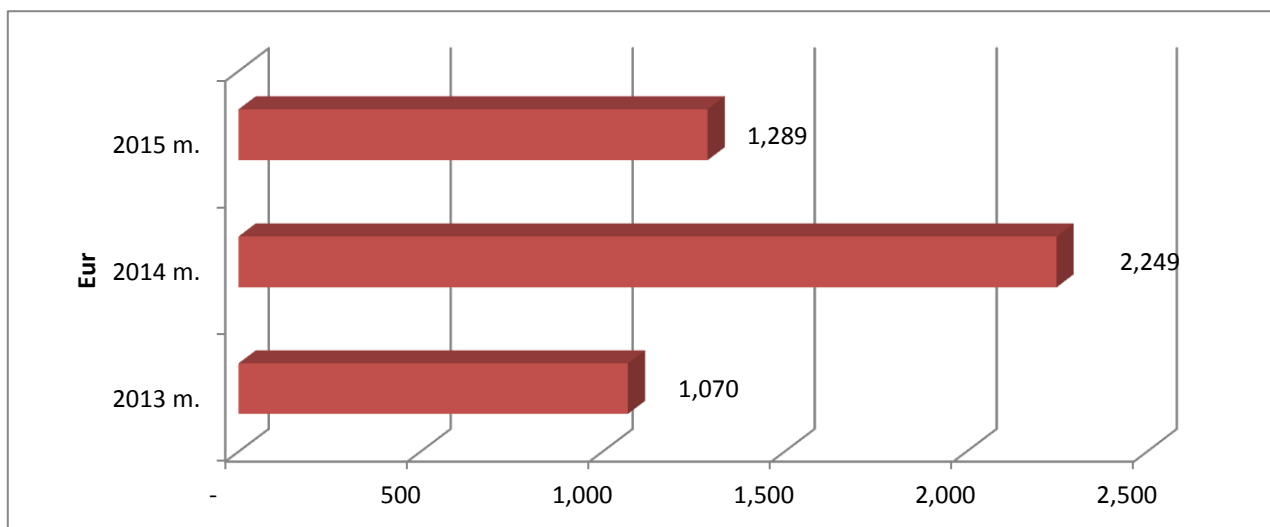
parduota, o 2015 m. įsigytas naujas turtas, kurio vertė buvo didesnė nei prieš tai parduoto nekilnojamojo turto. 2015 m. nekilnojamojo turto mokesčio buvo sumokėta 1,1 tūkst. arba 2,5 karto daugiau nei 2014 metais., nes 2015 m. buvo įsigytos naujos patalpos remontuoti žemės ūkio technikai.

6 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto nekilnojamo turto mokesčio kaita 2013-2015m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

UAB „Tauragės agrotechnikai“ savivaldybės nutarimu 2013 - 2014 m. buvo nustatytas 1,0 proc., o 2015 m. 0,8 proc. žemės mokesčio tarifas. Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktoje mokesčių deklaracijoje apskaičiuotą žemės mokestį, įmonė sumoka iki lapkričio 15 dienos.

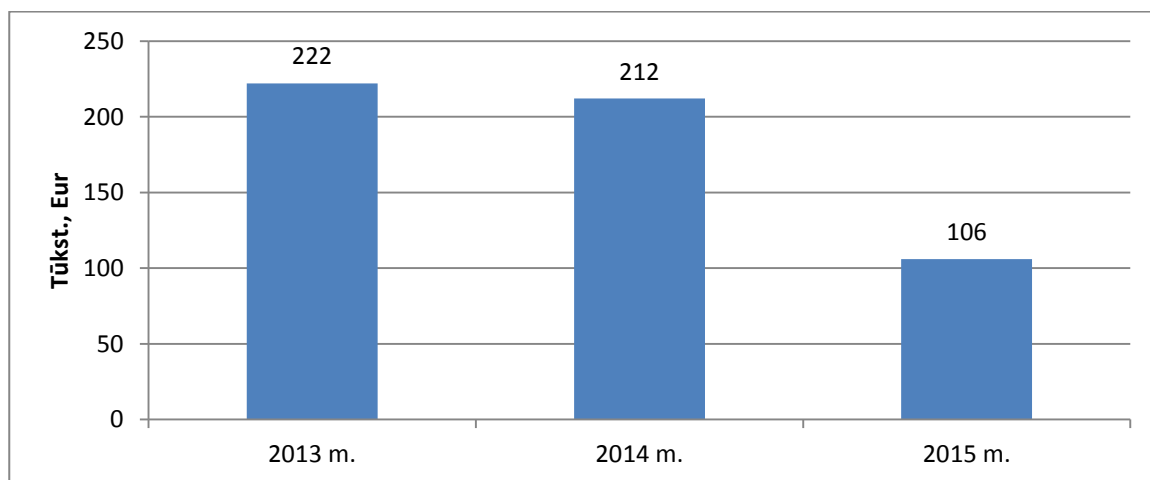
7 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto žemės mokesčio kaita 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Žemės mokestis 2013 m. siekė kiek daugiau nei 1000 eurų, 2014 m. padidėjo iki 2,2 tūkst. eurų, dėl naujai įsigytos žemės, o 2015 m. buvo 1289 eurai (7 pav.). 2013 m. žemės mokestis buvo 1,07 tūkst. eurų arba 2 kartus mažesnis nei 2014 metais, įmonė šiais metais įsigijo naujų žemių komercinei

veiklai vykdyti. 2014 m. šio mokesčio buvo sumokėta 960 eurų daugiau (arba 42,69 proc.) nei 2015 m., tam turėjo įtakos parduotos žemės ir sumažėjęs žemės mokesčio tarifas 2015 m. Lyginant 2015 m. su 2013 m. matomas nedidelis pasikeitimas, 2013m. buvo sumokėta 219 eurų (t. y. 20,47 proc.) mažiau žemės mokesčio, nes įmonė 2014 m. įsigijo naujų žemių, o 2015 m. pardavė seniau turėtas, dėl nebetinkamos vietos jų veiklai vykdyti, įvykus naujam pirkimui ir pardavimui susidarė skirtumas, kuris vėliau sumažino mokamą žemės mokestį.

UAB „Tauragės agrotechnika“ yra registruota PVM mokėtoja, jos kodas LT 799079219. Įmonė moka PVM už parduotas naujas atsargines detales, parduotą naudotą žemės ūkio techniką ir už suteiktas paslaugas. Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo atvejais, taikomas standartinis 21 proc. PVM tarifas. Mokesčio laikotarpio PVM deklaracijos FR0600 forma pateikiama ne vėliau kaip per 25 dienas po mokestinio laikotarpio pabaigos. Už šiuos mokestinius laikotarpius apskaičiuota PVM suma privalo būti sumokėta ne vėliau kaip iki 25 dienos po mokestinio laikotarpio pabaigos.

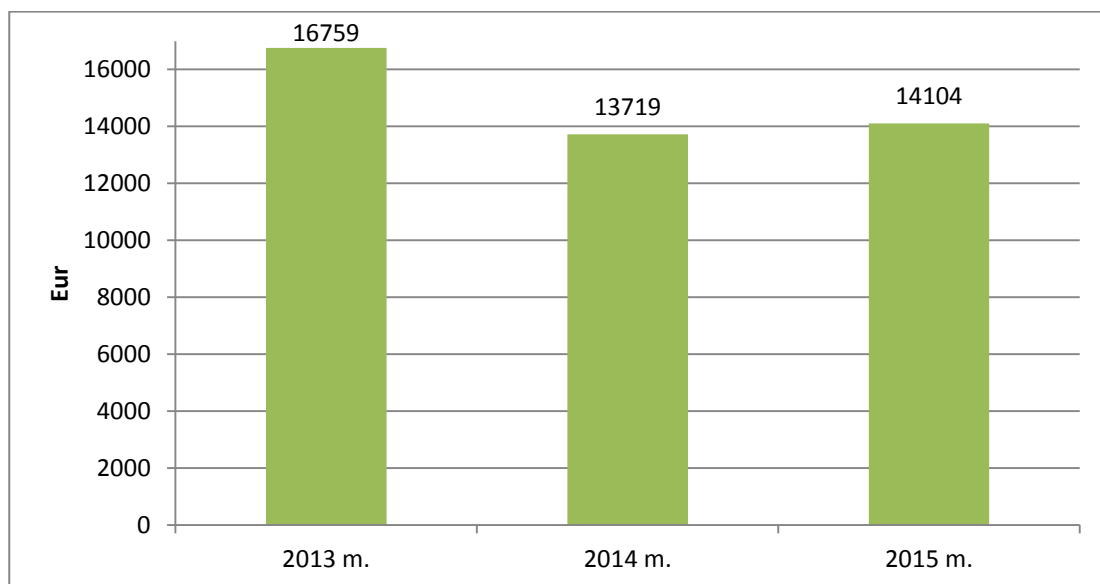
8 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto pridėtinės vertės mokesčio kaita, 2013-2015 m., tūkst. Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

8 paveiksle matoma, kad daug sumokama PVM, 2013m. jo buvo sumokėta 222 tūkst. eurų, 2014m. padidėjo iki 212 tūkst. eurų, 2015 m. jo sumažėjo iki 106 tūkst. eurų, toks pokytis atsirado dėl sumažėjusių pardavimų. 2014 m. buvo parduota daug atsarginių dalių skirtų perparduoti, todėl pridėtinės vertės mokestis, palyginus 2014 m. su 2013 m. sumažėjo tik 10 tūkst. eurų. Palyginus 2015 m. su 2013 m. matomas 116 tūkst. eurų sumokamų pridėtinės vertės mokesčių sumažėjimas, tam didžiausią įtaką padarė 2013 m. II pusmetyje įmonei netekus pagrindinių pajamų šaltinio ir sumažėjusių prekių pardavimo, nuo kurių buvo sumokamas pridėtinės vertės mokestis.

UAB „Tauragės agrotechnika“ yra įsipareigojusi iš darbuotojų darbo užmokesčio išskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį. Su darbo santykiais susijusioms pajamoms taikomas 15 proc. tarifas. Įmonė

gyventojų pajamų mokestį sumoka iki sekančio mėnesio 15 d., pildoma deklaracijos forma FR0572, metinė gyventojų pajamų deklaracija pildoma FR0573 forma.

9 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto gyventojų pajamų mokesčio kaita, 2013-2015 m., Eur.
Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

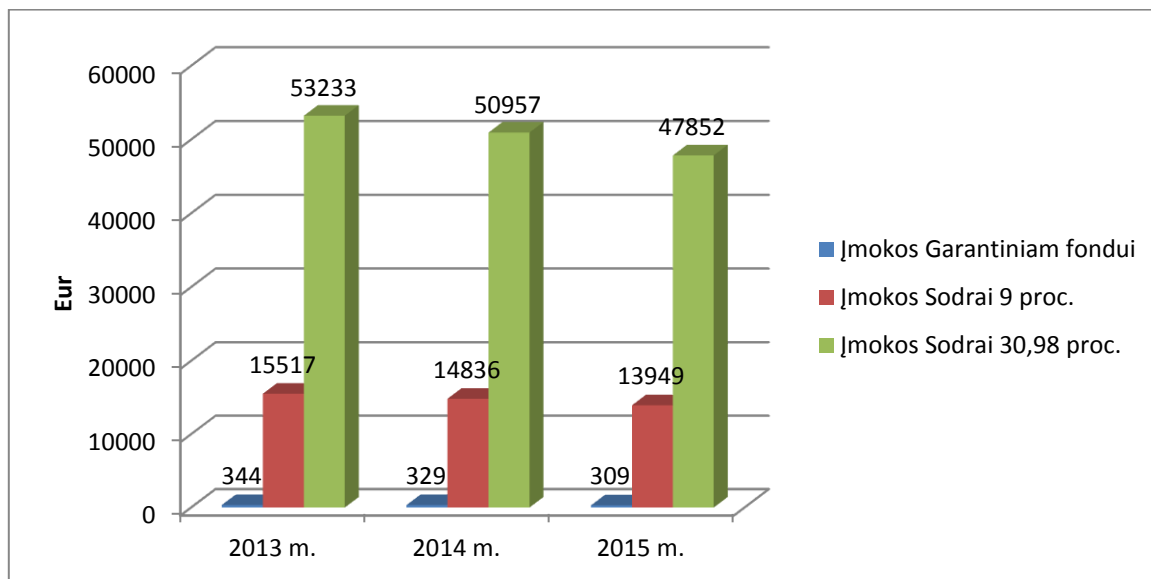
Analizuojamuoju laikotarpiu matoma, kad gyventojų pajamų mokesčio 2013 m. buvo sumokėta 16,8 tūkst. eurų, 2014 m. 13,7 tūkst. eurų, o 2015 m. 14 tūkst. eurų. Palyginus 2014 m. su 2013 m. matoma, kad sumokėto gyventojų pajamų mokesčio sumažėjo 3040 eurų, toks pokytis atsirado dėl 10 darbuotojų perėjimą į naujai sukurtą įmonę. 2015 m. palyginus su 2014 m. sumokėto gyventojų pajamų mokesčio padaugėjo 385 eurai, nes padidėjo darbuotojų darbo užmokestis ir keitėsi neapmokestinamųjų pajamų dydis.

Kaip ir kiekviena įmonė, įregistruota LR įstatymų nustatyta tvarka, UAB „Tauragės agrotechnika“ moka įmokas į šį fondą. Įmokos dydis – 0,2 proc. nuo priskaičiuoto darbuotojams darbo užmokesčio. Įmokos į Garantinį fondą mokamos kartą per mėnesį, mokant darbo užmokestį. Įmonės mokestis Garantiniam fondui 2013 m. buvo 344 eurai, 2014 m. 329 eurai, o 2015 m. 309 eurai (10 pav.). Palyginus 2014 m. su 2013 m. matoma, kad Garantinio fondo mokestis sumažėjo 15 eurų (t.y. 4,4 proc.), toks pokytis atsirado dėl 2013 m. II pusmetyje perėjusių dirbti 10 darbuotojų į naujai sukurtą įmonę ir 2014 m. kilo darbuotojų darbo užmokestis. 2015 m. palyginus su 2013 m. Garantinio fondo mokestis sumažėjo 35 eurai (10 proc. mažiau), šio pasikeitimo priežastys tokios pat kaip prieš tai buvusio palyginimo. (10 pav.).

UAB „Tauragės agrotechnika“ iš darbuotojų darbo užmokesčio taip pat išskaičiuoja 3 proc. dydžio įmokas socialiniam pensijų draudimui ir 6 proc. dydžio privalomojo sveikatos draudimo

įmokas. Pastarosioms įmokoms jokios lengvatos netaikomos. Šis mokestis yra sumokamas kiekvieną mėnesį iki 15d.

Nagrinėjamu laikotarpiu įmokos Sodrai 9 proc. tarifu 2013 m. buvo 15,5 tūkst. eurų, 2014 m. 14,8 tūkst. eurų, o 2015 m. 13,9 tūkst. eurų. Palyginus 2014 m. su 2013 m. matoma, kad 681 eurų (t.y. 4,39 proc.) sumažėjo ši įmoka Sodrai, nes 2013m. sumažėjo darbuotojų skaičius. 2015m. 9 procentų įmoka Sodrai sumažėjo 5,98 proc. palyginus su 2014 m., toks pokytis matomas dėl tos pačios priežasties.

10 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto valstybinio sveikatos draudimo 30,98 proc. mokesčio kaita, 2013-2015 m., Eur.

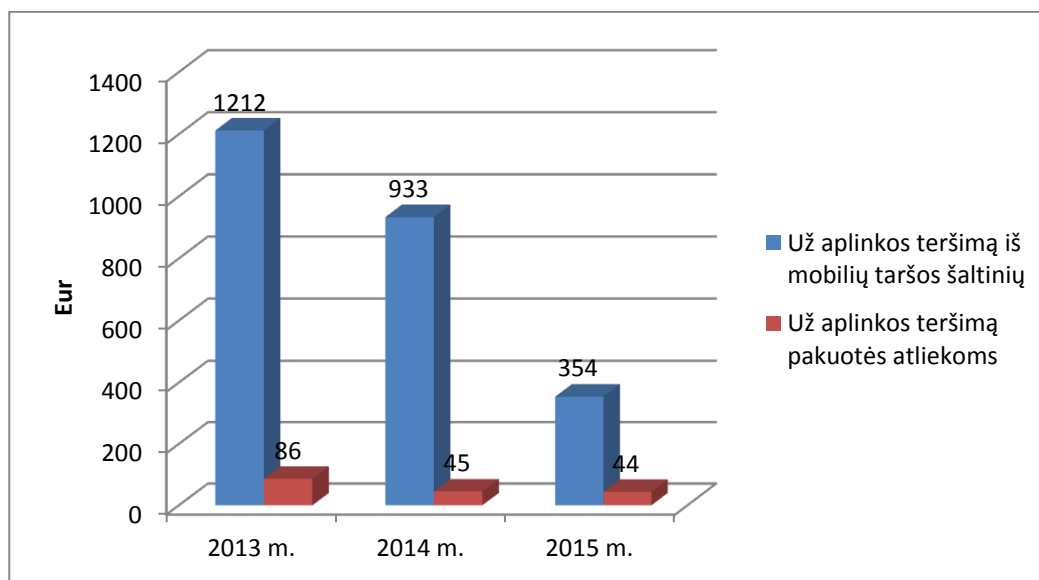
Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Įmonė UAB „Tauragės agrotechnika“ nuo darbuotojams priskaičiuoto mėnesinio darbo užmokesčio sumos iš savo lėšų moka bendrąsias valstybinio pensijų, ligos ir motinystės, nedarbo socialinio draudimo 30,98 procento dydžio tarifo įmokas. Šie mokesčiai Sodrai pervedami kiekvieną mėnesį iki 15 d.

Į sąnaudas patenkančių mokesčių didžiausią dalį sudaro įmokos sumokėtos Sodrai (30,98 proc. tarifu). Nagrinėjamu laikotarpiu jos sumažėjo nuo 53,2 tūkst. eurų iki 47,99 tūkst. eurų, šis pokytis atsirado dėl jau seniau minėtos priežasties. (10 pav.)

Įmonės UAB „Tauragės agrotechnika“ vykdydama savo veiklą privalo mokėti mokesčiu už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių ir už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis. Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių tarifai skaičiuojami vienai tonai sunaudotų degalų. Aplinkos teršimas pakuotės atliekomis tarifas priklauso nuo pakuotės rūšies. Mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaruojamas pildant deklaracijos FR0524 formą, mokestis už aplinkos teršimą iš

mobilių šaltinių deklaruojamas pildant FR521 formą. Šie mokesčiai sumokami ir deklaracijos pateikiamos ne vėliau kaip pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, vasario 15 dienos Tauragės Valstybinei mokesčių inspekcijai

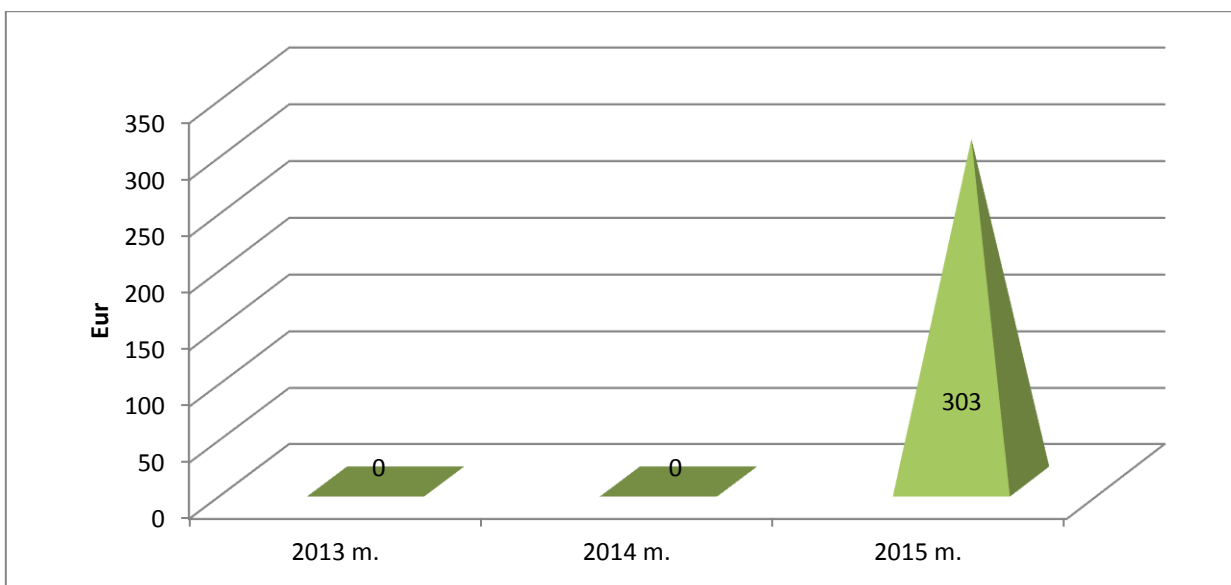

11 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių ir pakuotės atliekoms mokesčių kaita, 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Analizuojant sumokėtus mokesčius už aplinkos teršimą iš mobiliųjų taršos šaltinių matoma, kad 2013 m. šio mokesčio buvo sumokėta daugiausiai 1212 eurų, 2014 m. 933 eurai, o 2015 m. šis mokestis buvo mažiausias 354 eurai. Lyginant 2015 m. su 2013 m. sumažėjo 71 proc. (858 eurai mažiau), šis pokytis atsirado dėl mažiau išdeginto kuro įmonės tikslams analizuojamu laikotarpiu. Už aplinkos teršimą pakuotės atliekoms sumokami mokesčiai yra nedideli, nes ne visos įmonėje prekiaujamos atsarginės automobilių ir žemės ūkio technikos detalės būna supakuotos. Lyginant 2015 m. ir 2013 m. už aplinkos teršimą pakuotės atliekoms mokestis mažėjo nuo 86 eurų iki 44 eurų, šis mokestis sumažėjo, nes įmonės pardavė mažiau prekių, kurios buvo supakuotos.

UAB „Tauragės agrotechnika“ mokėjo privalomąjį 5 procentų atskaitymą į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną. Pajamos iš šių privalomų atskaitymų, mokamų valstybei, yra naudojamos miškų inventorizacijai, apskaitai, valstybinių miškų miškotvarkos projektams rengti, bendrai, neatsižvelgiant į nuosavybės formą, miškų priešgaisrinei sistemai organizuoti ir išlaikyti, ligų ir kenkėjų židiniams naikinti ir kt. Įmonė privalomuosius atskaitymus privalo apskaičiuoti, sumokėti ir deklaruoti atitinkamo mokestinio laikotarpio kalendoriniam mėnesiui pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos. Mokestis už parduotą žaliavinę medieną deklaruojamas užpildant FR0463 formą.

12pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ sumokėto mokesčio už parduotą žaliavinę medieną kaita, 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Įmonės turi įsigijusi miško, 2015 m. buvo nuspręsta jį paretinti, dėl šios priežasties nagrinėjamaais metais už parduotą žaliavinę medieną įmonė gavo 6065 eurus pajamų nuo, kurių buvo sumokėtas 5 proc. privalomasis mokestis (sumokėta mokesčio suma 303 eurai).

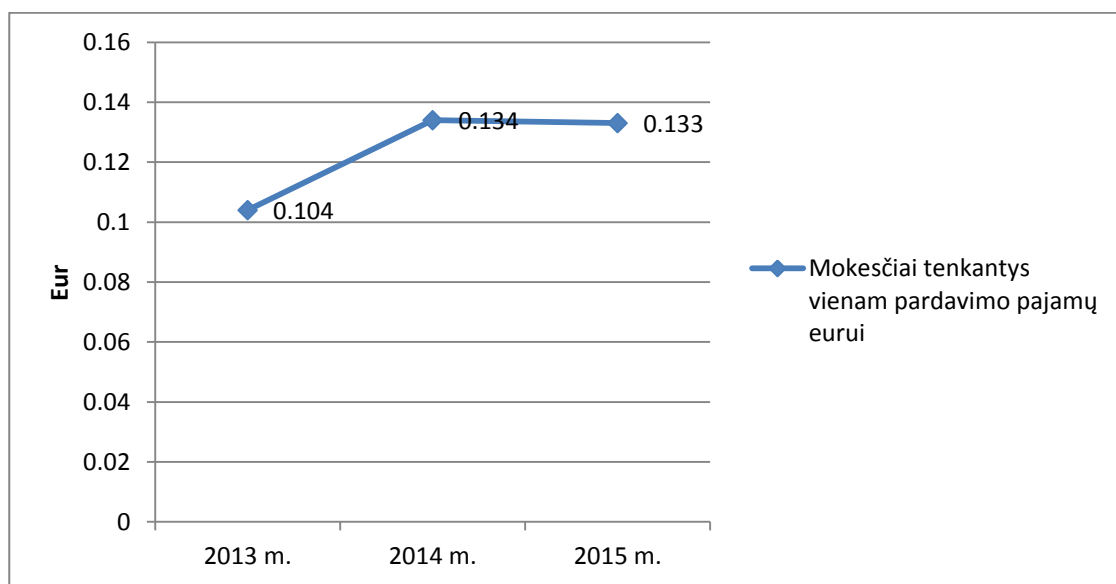
Apibendrinant sumokėtų mokesčių kaitos analizę galima teigti, kad visų sumokėtų mokesčių kaita buvo didesnė, nei tik į sąnaudas patenkančių mokesčių. Nes į sąnaudas patenkančių mokesčių dalis sudarė tik 20,28 proc. visų sumokėtų mokesčių. Analizuojamaais metais sumažėjo PVM, dėl sumažėjusių pardavimų, įmokos Sodrai 9 proc., Sodrai 30,98 ir Garantinio fondo mokestis mažėjo dėl sumažėjusio darbuotojų skaičiaus. Pelno mokestis sumažėjo dėl įmonės pagrindinės veiklos perkėlimo į naujai sukurtą įmonę

3.3. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių našta

Mokesčių našta tai – rodiklis, skirtas įvertinti mokamų mokesčių dydį ir kitas su mokesčių mokėjimu susijusias išlaidas. Mokesčių našta gali būti matuojama absoliučia sumokėtų mokesčių suma, sumokėtus mokesčius lyginant su pajamomis, parduotų prekių savikaina ir grynuoju pelnu, jei skaičiuojama bendroji mokesčių našta. Mokesčių našta gali būti individuali ir bendra. Individuali mokesčių našta įvertina asmens ar įmonės mokamų mokesčių dydį, o bendra – visų šalies gyventojų mokamų mokesčių dydį. Mokesčių našta gali būti tiesioginė, apimanti mokamų mokesčių sumą,

netiesioginė, apimanti mokesčių mokėjimo sukuriamas išlaidas (gaištamą laiką), ir paslėptoji, įvertinama kaip surinktų mokesčių panaudojimo sukuriamas našta.

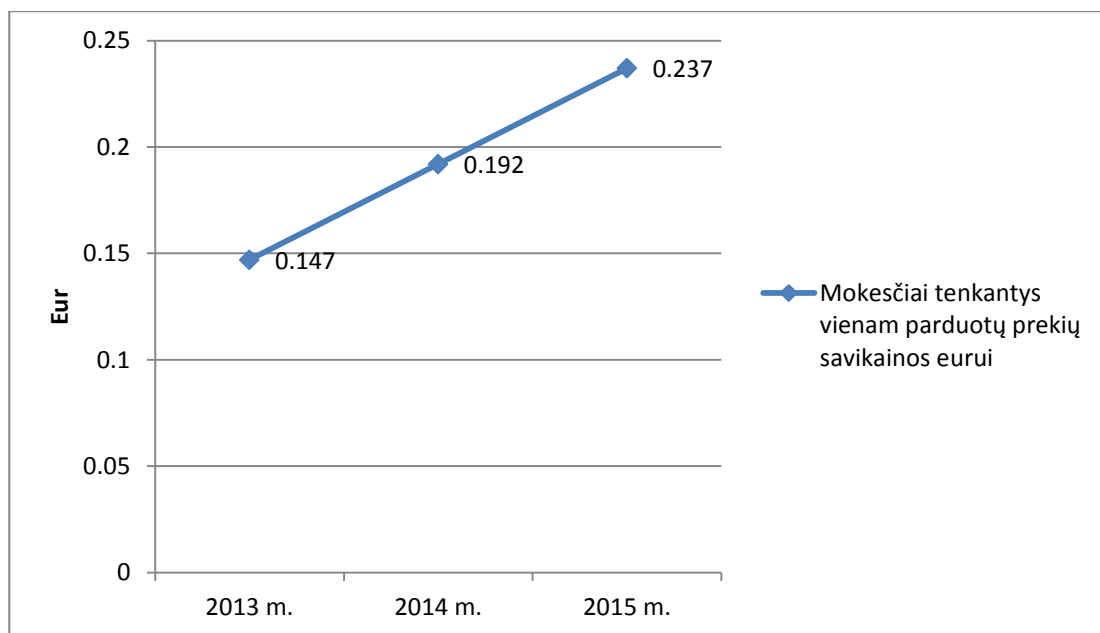
Norint sužinoti kiek mokesčių teko vienam pardavimo pajamų eurui, buvo atlikti skaičiavimai (4 priedas). Atlikus šiuos skaičiavimus matoma, kad mažiausiai mokesčių vienam pardavimo pajamų eurui buvo 2013 m. (0,104 euro), 2014 m. jis padidėjo iki 0,134 euro, toks pokytis matomas dėl 2013 m. į sąnaudas patenkančių mokesčių ir didesnių pardavimo pajamų, 2014m. šie rodikliai buvo mažesni. 2015 m. palyginus su 2014 m. skirtumas labai mažas vos 0,001 euro dalimi, toks pokytis matomas dėl 2015 m. sumažėjusių pardavimo pajamų (782 tūkst. eurų mažiau).

13 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčiai tenkantys vienam pardavimo pajamų eurui, 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

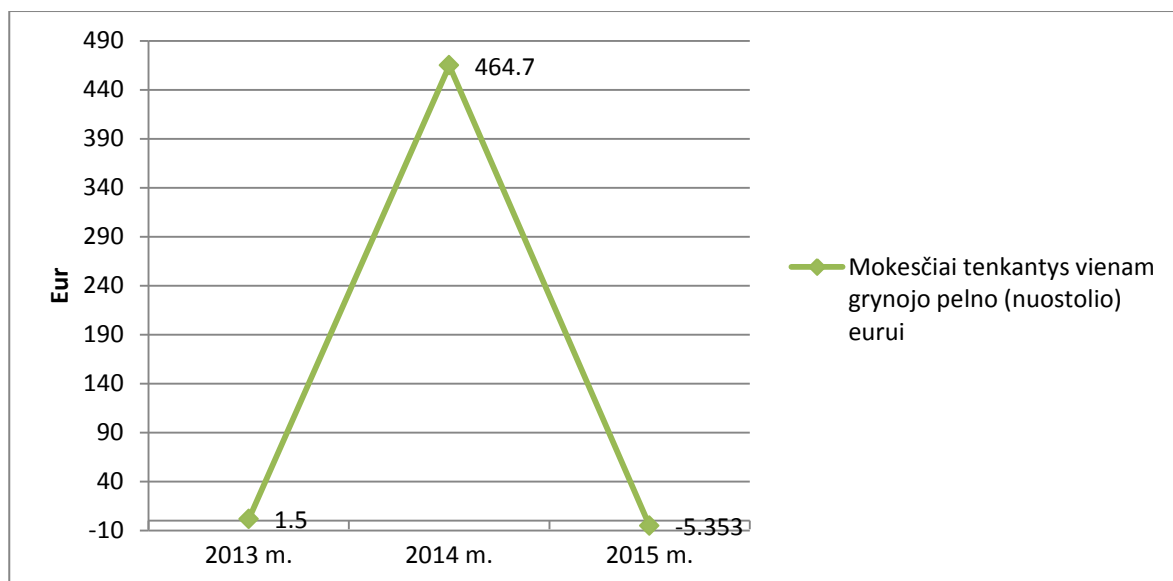
Norint sužinoti kiek į sąnaudas patenkančių mokesčių teko vienam parduotos prekės savikainos eurui, buvo atlikti skaičiavimai, kurie pavaizduoti 5 priede. Įmonei UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013 m. vienam parduotų prekių savikainos eurui teko 0,147 euro mokesčių, 2014 m. 0,192 euro, o 2015 m. 0,237 euro. Matomas didėjimas, jo priežastis labai mažėjanti parduotų prekių savikaina, analizuojamu laikotarpiu nuo 2015m. iki 2013 m. ji sumažėjo 1,3 mln. euro, o savikainos sumažėjimą lėmė pardavimo pajamų mažėjimas. Didėjantis mokestis tenkantis vienam parduotos prekės savikainos eurui rodo mažėjantį grynąjį pelną. (14 pav.)

14 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčiai tenkantys vienam parduotos prekės savikainos eurui, 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

Analizuojant į sąnaudas patenkančių mokesčių našta UAB „Tauragės agrotechnika“ grynajam pelnui (nuostoliui), matoma, kad į sąnaudas patenkančių mokesčių našta labai kito. 2013 m. ši našta siekė tik 1,5 euro, nes įmonės grynavasis pelnas siekė 188 tūkst. eurų. (15 pav.)

15 pav. UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčiai tenkantys vienam grynojo pelno (nuostolio) eurui, 2013-2015 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal UAB „Tauragės agrotechnika“ 2013-2015 m. finansinių ataskaitų duomenis.

2014 m. į sąnaudas patenkančių mokesčių našta labai išaugo iki 464,7 euro, nes mokesčių buvo sumokėta 240 tūkst. eurų, o pelnas siekė tik 518 eurų. 2015 m. į sąnaudas patenkančių mokesčių našta buvo neigiama, nes įmonė šiais metais patyrė 25 tūkst. eurų nuostolį.

Atlikus įmonės mokesčių naštos vertimą matoma, kad nagrinėjamu laikotarpiu mokesčių našta pardavimo pajamoms ir parduotos prekės savikainai didėja. Grynojo pelno (nuostolio) mokesčio našta įmonėje kintanti, nes 2013 m. įmonė turėjo pelno, 2014 m. jis sumažėjo, o 2015 m. buvo patirtas nuostolis.

Išvados

1. Mokesčiai ir įmokos surinktos iš įmonių yra pagrindinis Lietuvos biudžeto pajamų šaltinis, suteikiantis galimybę atlikti apsaugos, vystymo, valdymo funkcijas. Tačiau didelė mokestinė našta riboja nacionalinės ekonomikos augimą, skatina slėpti pajamas, didina nepasitikėjimą šalies Vyriausybe, skatina šešėlinės ekonomikos augimą. Per didelis ūkinių subjektų apmokestinimo normų didinimas silpnina ūkinę iniciatyvą, mažina ekonominio augimo galimybes. Įmokų ir mokesčių mokėtojai, mokesčių objektai, tarifai, mokestinės lengvatos ir mokesčių administravimas numatytas Lietuvos Respublikos įstatymuose.
2. Atlikus visų įmonės sumokėtų mokesčių struktūros analizę galima daryti išvadą, kad didžiąją visų su mokėtų mokesčių dalį sudaro PVM ir įmokos Sodrai 30,98 proc. (81 proc. visų sumokėtų mokesčių). Visi likę mokesčiai sudaro tik 19 proc. Atlikus į sąnaudas patenkančių sumokėtų mokesčių struktūros analizę galima daryti išvadą, kad įmokos Sodrai 30,98 proc. sudaro vidutiniškai 91 proc. šių sumokėtų mokesčių. Atlikus sumokėtų mokesčių kaitos analizę galima teigti, kad visų sumokėtų mokesčių kaita buvo didesnė, nei tik į sąnaudas patenkančių mokesčių. Nes į sąnaudas patenkančių mokesčių dalis sudarė tik 20,28 proc. visų sumokėtų mokesčių. Analizuojamais metais sumažėjo PVM, dėl sumažėjusių pardavimų, įmokos Sodrai 9 proc., Sodrai 30,98 ir Garantinio fondo mokestis mažėjo dėl sumažėjusio darbuotojų skaičiaus.
3. Atlikus įmonės mokesčių naštos vertimą matoma, kad nagrinėjamu laikotarpiu mokesčių našta pardavimo pajamoms ir parduotos prekės savikainai didėja. Grynojo pelno (nuostolio) mokesčio našta įmonėje kintanti, nes 2013 m. įmonė turėjo pelno, 2014 m. jis sumažėjo, o 2015 m. buvo patirtas nuostolis. Didžiausia našta nustatyta 2014 m. ir 2015 m. atlikus mokesčių tenkančių vienam grynojo pelno (nuostolio) eurui.

Literatūros sąrašas

1. ANSKAITYTĖ, R. 2007. Gyventojų pajamų mokesčio analizė [interaktyvus]. *Aleksandro Stulginskio universitetas. Jaunasis mokslininkas 2007*. [žiūrėta 2017 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per : <http://www.lzuu.lt/jaunasis_mokslininkas/smk_2007/finansai/Anskaityte_Renata.pdf>.
2. BALČIŪNAITĖ, S., ir GRIGAITYTĖ, A., 2010. Netiesioginių mokesčių tarifų keitimo poveikio Lietuvos biudžeto pajamoms analizė. Ekonomikos ir vadybos aktualijos [interaktyvus]. Šiaulių universitetas, socialinių mokslų fakultetas. [žiūrėta 2017 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per : <<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2010~1367173564652/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>>.
3. BILKŠYTĖ R., 2016. *Pajamų iš medienos pardavimo apmokestinimas GPM. Apskaitos, audito ir mokesčių aktualijos*. [žiūrėta 2017 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.fide.lt/pajamu-is-medienos-pardavimo-apmokestinimas-gpm/>>
4. BINKIENĖ, D., ir SLAVICKIENĖ, A., 2013. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. Pelno mokesčio prognozavimo modeliai: lyginamoji analizė*. Kaunas. ISSN 1648-9098.
5. BUDRYTĖ, A., ir MAČIULYTĖ, E., 2004. *Ekonomikos teorija ir praktika. Pelno apmokestinimo tvarka ir veiksmingumas Lietuvoje. 2004. Nr. 2*. Vilnius. [žiūrėta 2017 m. gegužės 17 d.]. Prieiga per: <http://www.lb.lt/uploads/documents/docs/publications/budryte_2.pdf>.
6. DUBAUSKAS, G., 2013. *Ekonomikos ir finansų teorijos*. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. ISBN 978-609-8074-18-2.
7. TAMAŠAUSKIENĖ, Z., ir ŽADVIDAITĖ, A., 2011. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. Mokesčių sistemos Lietuvoje kitimo įtakos biudžeto pajamoms ekonominis vertinimas*. Šiauliai. ISSN 1648-9098.
8. EUROPOS KOMISIJA, 2015. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. [interaktyvus]. *Šalies ataskaita. Lietuva 2015*. [žiūrėta 2017 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per : <http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cr2015_lithuania_lt.pdf>.
9. IVAŠKAITĖ-TAMOŠIŪNĖ, V., 2014. *Perskirtomasis pridėtinės vertės mokesčio vaidmuo Lietuvoje*. [interaktyvus]. Verslo sistemos ir ekonomika. Vilnius. [žiūrėta 2017 m. gegužės 16 d.]. Prieiga per : <<https://www.mruni.eu/upload/iblock/d23/VSE-14-4-1-03.pdf>>.
10. KALINAUSKAS, Ž., ir TAMOŠIŪNAS R., 2000. *Pinigų studijos. Lietuvos ekonomikos taikomasis bendrosios ekonominės pusiausvyros modelis*. Vilnius.

11. KUODIS, R., 2000. Kam reikalingas nekilnojamojo turto mokestis. *Žurnalas Valstybė*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 12 d.]. Prieiga per : <http://www.ekonomika.org/Econlib/Kuodis_2010i.pdf>.
12. KONCEVIČIENĖ, I., ir PIEVELIS, M., 2012. *Lietuvos mokesčių sistemos efektyvumo vertinimas*. Taikomoji ekonomika: SISTEMINIAI TYRIMAI: 2012.6/2. ISSN 1822-7996.
13. LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA. 2014. *Socialinio draudimo įmokų ir kitų mokesčių naštos bei šių mokesčių teisinės bazės analizė Europos valstybėse*. Vilnius. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 20 d.]. Prieiga per : <<http://www.socmodelis.lt/wp-content/uploads/1-3-dalis-GALUTINE.pdf>>.
14. LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA. 2016. *Šešėlinė ekonomika, pokyčiai per dešimtmetį*. Vilnius.
15. MARCIJONAS, A., ir SUDAVIČIUS, B., 2002. *Lietuvos Respublikos mokesčių sistemos teisiniai pagrindai ir jų reforma*. Vilnius: VU. ISSN 1392-1274.
16. NOVOŠINSKIENĖ, A., 2013. *Nepriklausomos Lietuvos mokesčių sistemos raidos tyrimas*. Kaunas: ASU. ISSN 2029-1175.
17. NOVOŠINSKIENĖ, A., 2013. *Lietuvos mokesčių sistemos vertinimas fiskalinės mokesčių funkcijos aspektu*. Žemės ūkio mokslai. Kaunas: LMA leidykla. ISSN 1392-0200.
18. PAŽANGOS ATASKAITA . LIETUVA 2030. 2014. *Pažangos rodikliai 2009-2014*. Vilnius.
19. RAKAUSKAITĖ, R., 2006. *Mokesčių sistemos vertinimo teorinis pagrindimas*. [interaktyvus]. *Aleksandro Stulginskio universitetas. Jaunasis mokslininkas 2006*. Kaunas. [žiūrėta 2017 m. gegužės 18 d.]. Prieiga per: <http://jaunasis.mokslininkas.asu.lt/smk_2006/finansai/Rakauskaite%20Roma.pdf>.
20. RUDYTĖ, D., ŠALKAUSKIENĖ, L., LUKŠIENĖ, L. 2009. Lietuvos mokesčių sistemos vertinimas pagal V. Tanzi diagnostinius rodiklius. *Journal of Management*, Nr. 3(16) ISSN 1648-7974. [interaktyvus]. Kaipėda [žiūrėta 2017.05.26] Prieiga per : <[http://www.ltvk.lt/file/manual/Vadyba/Vadyba_3\(16\).pdf#page=55](http://www.ltvk.lt/file/manual/Vadyba/Vadyba_3(16).pdf#page=55)>.
21. LEVIŠAUSKAITĖ, K., RŪŠKYS, 2003. *Valstybės finansai*. Kaunas: VDU leidykla. ISBN : 9955-530-91-X.
22. SKIRPSTAITĖ, K., 2006. *Pelno mokesčio analizės metodika*. Lietuvos žemės ūkio universitetas. *Jaunasis mokslininkas 2006*. Kaunas. [žiūrėta 2017 m. gegužės 19 d.]. Prieiga per : <http://jaunasis-mokslininkas.asu.lt/smk_2007/finansai/Skirpstaite_Kristina.pdf>.
23. SLAVINSKAITĖ, N., KREIZAITĖ, O., STONYTĖ, M., 2015. *Mokslas – Lietuvos ateitis. Gyventojų pajamų mokesčio įtaka savivaldybių pajamoms*. Nr. 7 (2). Vilnius. ISSN 2029-2341.

24. SLAVICKIENĖ, A., ir NOVOŠINSKIENĖ, A. 2014. *Mokesčiai ir įmokos. Mokomoji knyga*. Kaunas. ISBN 978-9955-896-95-1.
25. SOKAITĖ, L., 2010. *Nekilnojamojo turto mokesčio, kaip vieno iš Nacionalinio biudžeto pajamų šaltinio, probleminių aspektų analizė*. Šiauliai. [žiūrėta 2017 m. gegužės 22 d.]. Prieiga per:
<<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2010~1367173572526/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>>.
26. ŠTREIMIKIENĖ, D., ir MIKALAUSKIENĖ, A., 2006. *Lietuvos mokesčių sistema ES kontekste*. Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai. 2006. Nr. 38. Kaunas. ISSN 1392-1142.
27. TAMAŠAUSKIENĖ, Z., ir ŽADVIDAITĖ, A., 2011. *Mokesčių sistemos Lietuvoje kitimo įtakos biudžeto pajamoms ekonominis vertinimas. Nr. 1 (21)*. Šiauliai. ISSN 1648-9098.
28. UŽUBALIS, Z., 2011. *Mokesčiai demokratinėje valstybėje*. Vilnius. ISSN 1392-1274.
29. KONSTITUCINIS TEISMAS. 1996. Valstybės biudžetas ir finansai. Vilnius. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.]. Prieiga per : <<http://www.lrkt.lt/data/public/uploads/2016/06/1993-2009.-xiskyrius.pdf>>.
30. BusinessGuideLithuania 2017. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.]. Prieiga per:
<<http://www.pwc.com/lt/en/assets/publications/business%20guide%202017.pdf>>
31. DevelopmentofLocalMunicipalityTaxesandPrinciplesofFiscalPolicyinLithuania. AmericanInternationalJournalofContemporaryResearch. 2013.[interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.]. Prieiga per:
<http://www.aijcrnet.com/journals/Vol_3_No_8_August_2013/5.pdf>
32. Lithuania. MakingtheTaxSystemBetterforEveryone. Ivestors' ForumTaxGroup. 2011. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.].Prieiga per:
<http://www.investorsforum.lt/files/documents/Investors_forum_EN.pdf>
33. ProblemsofrealpropertytaxationinLithuania. Balticsurveying' 11. 2011. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.]. Prieiga per: <<http://llufb.llu.lv/conference/Baltic-surveying/BALTIC-SURVEYING-2011-7-14.pdf>>
34. TaxationinLithuania. KaetanaLeontjeva, LithuanianFreeMarket Institute. [interaktyvus]. [žiūrėta 2017 m. gegužės 24 d.]. Prieiga per: <http://impresalavoro.org/wp-content/uploads/2015/02/LITHUANIA_ENG.pdf>

PRIEDAI

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA
UAB „Tauragės agrotechnika“

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2013 m.	2014 m.	2015 m.
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	2686882	1796119	1013845
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	1914902	1253609	569029
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	786954	542510	444816
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS	570530	544878	444177
IV.1.	Pardavimo	570530		
IV.2.	Bendrosios ir administracinės		544878	444177
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	216424	-2368	639
VI.	KITA VEIKLA	0	0	0
VI.1.	Pajamos			
VI.2.	Sąnaudos			
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1365	3384	-25458
VII.1.	Pajamos	996	3527	1571
VII.2.	Sąnaudos	2361	143	27029
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	215059	1016	-24819
IX.	PAGAUTĖ			
X.	NETEKIMAI			
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	215059	1016	-24819
XII.	PELNO MOKESTIS	27379	498	332
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	187680	518	-25151

BALANSAS**UAB „Tauragės agrotechnika“**

(Eur)

	TURTAS	2013 m.	2014 m.	2015 m.
A.	ILGALAIKIS TURTAS	415336	375182	477808
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS	-	-	-
I.1.	Plėtrosdarbai			
I.2.	Prestižas			
I.3.	Patentai, licencijos			
I.4.	Programinė įranga			
I.5.	Kitas nematerialusis turtas			
II.	MATERIALUSIS TURTAS	415336	375182	477808
II.1.	Žemė	34248	33980	77228
II.2.	Pastatai ir statiniai			
II.3.	Mašinų ir įrengimų	35913	35913	18946
II.4.	Transporto priemonės	146428	104875	82822
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	158453	151026	138208
II.6.	Nebaigtos statybos	10619	27462	0
II.7.	Kitas materialusis turtas	29943	21926	44891
II.8.	Investicinis turtas			
II.8.1.	Žemė			
II.8.2.	Pastatai			
III.	FINANSINIS TURTAS			
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones			
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms			
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos			
III.4.	Kitas finansinis turtas			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas			
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	2292899	2126621	1562503
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
I.1.	Atsargos	1391796	1188483	974607
I.1.1.	Žaliavų ir komplektavimo gaminiai			
I.1.2.	Nebaigtos gamybos			
I.1.3.	Pagaminta produkcija			
I.1.4.	Pirkto prekęs, skirtos perparduoti	1391796	1188483	974607
I.1.5.	Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas perparduoti			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	108808	66623	61631
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			

II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	697703	825931	452599
II.1.	Pirkėjūsisikolinimas	686409	721597	340216
II.2.	Dukteriniųirasocijuotųįmoniųskolos			
II.3.	Kitosgautinossomos	11294	104334	112383
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
III.1.	Trumpalaikėsinvesticijos			
III.2.	Terminuotiindėliai			
III.3.	Kitastrumpalaikisturtas			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	94591	45584	73666
	TURTO IŠ VISO:	2708235	2501803	2040311

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2013 m.	2014 m.	2015 m.
C.	NUOSAVAS KAPITALAS	1631485	1632003	1606852
I.	KAPITALAS	2896	2896	2896
I.1.	Įstatinis(pasirašytasis)	2896	2896	2896
I.2.	Pasirašytasisneapmokėtaskapitalas (-)			
I.3.	Akcijųpriedai			
I.4.	Savosakcijos (-)			
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)			
III.	REZERVAI	60113	60113	60113
III.1.	Privalomasis	60113	60113	60113
III.2.	Savomsakcijomsįsigyti			
III.3.	Kitirezervai			
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	1568476	1568994	1543843
IV.1.	Ataskaitiniųmetųpelnas (nuostoliai)	187680	518	-25151
IV.2.	Ankstesniųmetųpelnas (nuostoliai)	1380795	1568476	1568994
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	1076750	869800	433459
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	137424	128706	152910
I.1.	Finansinėsskolas	137424	128706	152910
I.1.1.	Lizingo (finansinėsnuomos) arpanašųįsipareigojimai			
I.1.2.	Kreditoįstaigoms			
I.1.3.	Kitosfinansinėsskolas			
I.2.	Skolostiekėjams			
I.3.	Gautiisankstiniaiapmokėjimai			
I.4.	Atidėjiniai			
I.4.1.	Įsipareigojimųirreikalavimųpadengimo			
I.4.2.	Pensijųirpanašiųįsipareigojimų			

I.4.3.	Kiti atidėjiniai			
I.5.	Atidėtojų mokesčių įsipareigojimas			
I.6.	Kitos mokėtinų sumų ilgalaikių įsipareigojimai			
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	939325	741094	280549
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
II.2.	Finansinė skolų	7660	0	0
II.2.1.	Kredito įstaigoms	7660	0	0
II.2.2.	Kitos skolų			
II.3.	Skolų tiekėjams	836783	710753	264977
II.4.	Gauti iš banko įsipareigojimai		18717	
II.5.	Pelno mokesčių įsipareigojimai	27378	0	332
II.6.	Su darbuotojais susiję įsipareigojimai	5723	3604	4628
II.7.	Atidėjiniai			
II.8.	Kitos mokėtinų sumų trumpalaikių įsipareigojimai	61780	0	9944
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	2708235	2501803	2040311

Pelnoataskaita
UAB „Tauragės agrotechnika“

Sąskaitos kodas	Sąskaitų pavadinimas	2013 m.	2014 m.	2015 m.
	Pajamos	Eur.	Eur.	Eur.
5	PAJAMOS	2687888,62	1799651,68	1015419,13
50	PR. PARDAVIMAI & PASLAUGOS	2686892,96	1796124,90	1013848,38
500	Pardavimai	2429244,56	1349083,72	606489,02
505	Suteiktos paslaugos	255187,79	412538,43	369833,76
506	Elektros energija	2460,60	5780,11	5803,00
508	Patalpų nuoma	0,00	28722,65	28722,60
52	KITOS VEIKLOS PAJAMOS	562,34	0,00	0,00
522	Išmokaužįdarbinimą subsidijuojant	562,34	0,00	0,00
524	Gautikomisiniai	0,00	0,00	0,00
528	Įvairios kt. veiklos paj.	0,00	0,00	0,00
529	Užžemė pajamos gautos	0,00	0,00	0,00
53	FIN.&INVEST.VEIKL.PAJAMOS	433,32	3526,78	1570,75
531	Kompensacinė sumos DB	497,14	700,88	1401,72
535	Banko palūkanos	0,00	0,00	0,00
536	Teigiamavaliutų kursų pasikeitimo įtaka	0,00	0,00	1,70
537	Pelną išilg. Turto	-63,82	2501,20	167,33
539	Kitos smulkios pajamos	0,00	200,43	0,00
5391	Draudimo pajamos	0,00	124,27	0,00
54	DISKONTAI	0,00	0,00	0,00
544	Diskontai	0,00	0,00	0,00
	Sąnaudos			
6	SĄNAUDOS	2475389,67	1797367,54	1034312,87
60	PARD.PREK.,PASL.SAVIKAINA	1908838,65	1253609,14	563106,13
600	Parduotų prekių savikaina	1768267,91	1131679,83	490716,78
6001	PIRKTOS PASLAUGOS	48761,16	30178,52	5314,95
60011	PIRKTOS TRANSPORTO PASLAUGOS	11308,75	6660,80	4249,60
60012	PIRKTOS MEDIENOS DŽIOVINIMO PASLAUGOS	5827,52	296,71	1034,93
60013	PIRKTOS PERDIRBIMO PASLAUGOS	31624,90	23221,02	30,42
6020	Pirkimų sąnaudos	101,36	0,00	0,00
603	TIESIOGINĖS GAMYBOS IŠLAIDOS	91708,21	91750,78	67074,40

6030	Tiesioginės gamybos išlaidos	91708,21	91750,78	67074,40
604	NETIESIOG. GAMYBOS IŠLAIDOS	0,00	0,00	0,00
6040	Pagalbinės žaliavos	0,00	0,00	0,00
61	VEIKLOS SĄNAUDOS	560303,14	539256,33	453712,78
6101	Atlyginimai	172405,99	164845,31	154988,04
6102	Soc. Draudimas	53232,63	50957,26	47851,50
6103	Garantinis fondas	343,66	329,30	309,00
6104	Žemės mokestis	0,00	0,00	0,00
6105	Taršos mokestis	0,00	0,00	0,00
61061	Leidžiamieji skaitymai	0,00	0,00	0,00
61062	Neleidžiamieji skaitymai	3361,92	1664,65	244,23
61063	Klaidutaisyminių užpraitus metus	0,00	0,00	14125,79
611	Administracinės išlaidos	72224,86	61066,12	58783,14
6111	Remonto ir eksploatacijos sąnaudos	41828,15	15632,00	11053,55
6112	Kat. Perdirbimo sąnaudos	1005,00	0,00	0,00
611699	Sumų iškėlimas į savikainą (-)	-27800,65	130,87	-9793,77
6119	Trump. turto našumo sąnaudos	73,85	193,87	227,71
612	Kuro sąnaudos	149633,88	166740,51	106588,55
6120	Labdarai parama	5510,31	637,16	0,00
613	Komandiruočių sąnaudos	11358,32	8723,93	5800,00
6134	Abejotinų skolų sąnaudos	0,00	0,00	0,00
614	Materialaus ilgalaikio turto nusid.	65181,28	61573,97	63419,31
615	Krovinių pervežimo išlaidos	11645,07	2151,88	61,70
616	Patalpų remontas	394,70	4609,49	0,00
617	Žemės ūkio technikos remontas	-110,03	0,00	0,00
618	delspinigiai	14,08	0,00	22,88
619	Nuoma	0,00	0,00	0,00
6193	Atliekų surinkimo paslaugos	0,00	0,00	0,00
6194	Smulkios klaidos	0,00	0,00	0,00
6195	Palūkanos	0,00	0,00	31,15
62	KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS	3886,99	4360,23	4860,00
624	VEIKLOS MOKESČIŲ SĄNAUDOS	2756,02	4360,23	4860,00
6240	TIESIOGINIAI MOKESČIAI IR RINKLIAVOS	2756,02	4360,23	4860,00
624001	Kelių mokestis	0,00	0,00	0,00
624002	PVM mokestis	0,00	0,00	0,00
624003	Muitomokėstis	0,00	0,00	0,00
624005	Nekilnojamojo turto mokestis	0,00	1130,97	2870,00
624006	Žemės mokestis	1069,86	2249,48	1289,00
624008	Garantinio fondo mokesčių sąnaudos	0,00	0,00	0,00
624009	Gamtos išimties mokesčių sąnaudos	1298,08	978,25	398,00

624010	Keliųnaudojimo mokestis	388,09	0,00	0,00
624011	Nukirsta žaliavinė mediena	0,00	0,00	303,00
628	ĮVAIRIOS KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS	1130,97	0,00	0,00
6281	BANKO KOMISINIAI	0,00	0,00	0,00
63	FIN/INVEST. VEIKLOS SĄNAUDOS	2360,89	141,84	12633,96
630	SKOLŲ SĄNAUDOS	1273,38	0,00	10621,66
6300	Palūkanos, komisiniai	1273,38	141,84	476,49
6301	Anstolių pagalvykdomuosius raštus	0,00	0,00	10145,17
6360	Neigiama valiutos kurso pasikeitimo įtaka	291,62	0,00	-2,06
637	Ilgalaikio turto pardavimų sąnaudos	0,00	0,00	2014,36
6371	Valiutos pardavimų sąnaudos	795,88	0,00	0,00
65	PELNO MOKESČIAI	0,00	0,00	0,00
650	Ataskaitinių metų valst. Pelnomokestis	0,00	0,00	0,00
652	Avansinis pelnomokestis	0,00	0,00	0,00
69	PELNO PASKIRSTYMAS	0,00	0,00	0,00
696	Pelnopaskirstymas paramai	0,00	0,00	0,00
	Sąnaudos:	2475389,67	1797367,54	1034312,87
	Pelnas:	212498,95	2284,14	-18893,74

UAB „Tauragės agrotechnika“ mokesčių naštos vertinimas

	2013 m.	2014 m.	2015 m.
	Eur		
I sąnaudas patenkantį sumokėtimokesčiai (1)	281705	240714	134635
Pardavimų pajamos (2)	2686882	1796119	1013845
Parduotų prekių savikaina (3)	1914902	1253609	569029
Grynasis pelnas (nuostolis) (4)	187680	518	-25151
Mokesčių sąnaudos tenkančios vienam pardavimo pajamų eurui (1/2)	0,105	0,134	0,133
Mokesčių sąnaudos tenkančios vienam parduotų prekių savikainos eurui (1/3)	0,147	0,192	0,237
Mokesčių sąnaudos tenkančios vienam grynojo pelno (nuostolio) eurui (1/4)	1,501	464,699	-5,353

KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETO
FINANSŲ STUDIJOS STUDIJŲ PROGRAMOS
Fi10-4 GRUPĖS STUDENTĖS Sandros Jurgilaitės

ĮSIPAREIGOJIMAS

2017-06-09

Klaipėda

Aš, Sandra Jurgilaitė, įsipareigoju garantuoti savo Baigiamojo darbo autorystę, darbe pateikiamų duomenų patikimumą.

Patvirtinu, kad esu susipažinęs(-usi) su Klaipėdos valstybinės kolegijos studijų nuostatais ir Klaipėdos valstybinės kolegijos akademinės bendruomenės etikos kodeksu. Žinau, kad Studijų nuostatų X Straipsnio 87,7 punkte teigiama: „Studentas šalinamas iš kolegijos už nesąžiningą studijavimą“. Suprantu, kad šis punktas taikomas ir Baigiamųjų darbų rengimui, todėl už nusirašinėjimą, plagijavimą, kitokį nesąžiningumą bei apgaudinėjimą man bus neleista ginti Baigiamojo darbo ir būsiu pašalintas (-a) iš Kolegijos.

(Parašas)

(Studento v. pavardė)